Gaučė ir Ko

Organizatorius:	**Trakų rajono savivaldybės administracijos direktorius,** Vytauto g. 33, LT-21106 Trakai
Iniciatorius:	Uždaroji akcinė bendrovė **„Vilniaus karjerai“**, buveinės adresas Žarijų g. 6A, LT-02300 Vilnius

Objektas:	**TRAKŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMO URBANISTINIO PRIORITETO 97 KRAŠTOVAIZDŽIO TVARKYMO ZONOS VIETOVĖS LYGMENS BENDRASIS PLANAS**

Adresas:	Trakų r. sav.

Lygmuo:	**Vietovės lygmens savivaldybės dalies bendrasis planas**
Etapas:	**BENDROJO PLANO RENGIMO ETAPAS**
	Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo (SPAV) ataskaita

Rengėjas:	UAB “FORMATAS A1” Įmonės kodas: 300092635 Adresas: A. Goštauto g. 8-402, LT-01108 Vilnius Telefonas: (8-687) 31996 linas@formatogrupe.lt		
Direktorius, architektas:	Linas Naujokaitis	A610	
Projekto vadovė, architektė:	Alicija Grigūnienė	A1225	
	+370 616 54009 alicija@formatogrupe.lt		

Projekto numeris: (sutarties numeris)	Nr. 2021/10/18_TPD
Versija:	Nr.2
Data:	2024/02/07

BENDROJO PLANO RENGĖJAI

Projekto vadovė:

UAB „Formatas A1“ Alicija Grigūnienė.

Rengėjai:

UAB „Formatas A1“ Linas Naujokaitis,
Alicija Grigūnienė,

„Gaučė ir Ko“, UAB Rūta Skripkienė,
Monika Parafinaitytė,
SPAV rengėja Marija Frolova.

TURINYS

1 Rengiamo bendrojo plano informacija 4
2 Plano sąsaja su kitais teritorijų planavimą reguliuojančiais dokumentais 5
3 Tarptautiniu, Europos Sąjungos arba nacionaliniu lygmeniu nustatyti aplinkos apsaugos tikslai, susiję su planu 9
4 Bendrojo plano koncepcijos (alternatyvų) apibendrinimas bei priežastys jų pasirinkimui 11
4.1 Pirmoji alternatyva 13
4.2 Antroji alternatyva 15
5 Esama aplinkos būklė ir jos pokyčiai, jei planas ar programa nebus įgyvendinti 16
5.1 Gamtinė aplinka 18
5.2 Teritorijos vystymo darna 19
5.3 Materialusis turtas, kultūros paveldas 20
6 Teritorijų, kurios gali būti reikšmingai paveiktos, aprašymas 20
6.1 Saugomos teritorijos 20
6.2 Saugomų rūšių radavietės bei augavietės (buveinės) 23
6.3 Europos bendrijos svarbos natūralios buveinės 25
6.4 Gamtinis karkasas ir kraštovaizdis 25
6.5 Miškai 29
6.6 Nekilnojamojo kultūros paveldo objektai 29
6.7 Naudingųjų iškasenų telkiniai 30
7 Su planu ar programa susijusios aplinkos apsaugos problemos, atkreipiant dėmesį į problemas, susijusias su aplinkos apsaugai svarbiomis teritorijomis. 31
8 Kompensavimo priemonės 31
9 Sunkumai su kuriais susidurta atliekant strateginį pasekmių aplinkai vertinimą 32
10 Galimos reikšmingos pasekmės aplinkai 33
10.1 Informacija apie pasekmių vertinimo atlikimą 33
10.2 Galimų reikšmingų pasekmių vertinimo lentelės 34
10.3 Apibendrinimas - priežastys, dėl kurių pasirinktos svarstytos plano alternatyvos 43
11 Numatytų taikyti stebėsenos priemonių aprašymas 43
Santrauka 44
Priedai (pateikiami atskirais dokumentais) 46

Įvadas

Strateginis pasekmių aplinkai vertinimas (toliau – SPAV) atliekamas remiantis LR Vyriausybės nutarimu Dėl planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo (Žin. 2004. Nr. 130-4650; nauja redakcija Nr. 1467, paskelbta TAR 2014-12-30, i.k. 2014-20928) (toliau – Aprašas). Remiantis šiuo dokumentu yra apibrėžti vertinimo kriterijai, kurie yra:

1. nustatyti, apibūdinti ir įvertinti galimas reikšmingas plano ar programos įgyvendinimo pasekmes aplinkai;
2. užtikrinti, kad bus konsultuojamasi su atsakingomis už aplinkos apsaugą valstybės ir savivaldybių institucijomis, įstaigomis ir visuomene;
3. užtikrinti, kad organizatorius turės išsamią informaciją apie galimas reikšmingas plano ar programos įgyvendinimo pasekmes aplinkai ir atsižvelgs į ją.

SPAV procese dalyvauja planavimo organizatorius, vertinimo subjektai ir visuomenė. Atliekant vietovės lygmens vertinimą vertinimo subjektai yra:

1. Aplinkos apsaugos agentūra;
2. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos įgaliota institucija;
3. Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba;
4. Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos teritorinis padalinys;
5. savivaldybė, kurios teritorijai rengiamas planas ar programa, ir su planuojama teritorija besiribojanti savivaldybė.

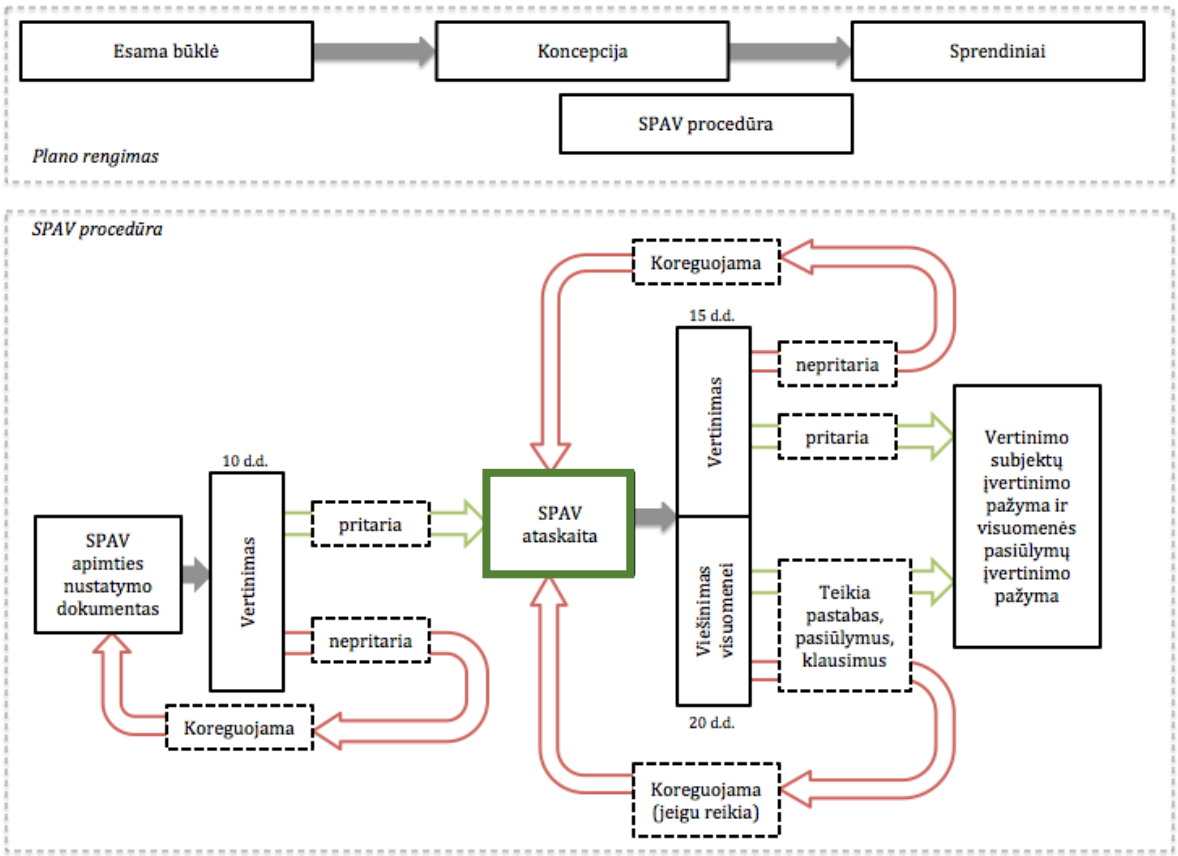

Pav. 1 SPAV procedūra

Trakų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo urbanistinio prioriteto 97 kraštovaizdžio tvarkymo zonos vietovės lygmens bendrojo plano SPAV proceso dalyviai:

- Planavimo organizatorius – Trakų rajono savivaldybės administracijos direktorius;
- Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos;
- Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Vilniaus teritorinis skyrius;
- Aplinkos apsaugos agentūra;
- Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos;
- Trakų rajono savivaldybė;
- Visuomenė.

Visuomenė rengiamo Trakų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo urbanistinio prioriteto 97 kraštovaizdžio tvarkymo zonos vietovės lygmens bendrojo plano SPAV procese dalyvauja Lietuvos Respublikos Teritorijų planavimo įstatyme bei Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. rugsėjo mėn. 18 d. nutarimu Nr. 1079 (aktuali redakcija patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. kovo 9 d. nutarimu Nr. 214) „Dėl visuomenės informavimo, konsultavimo ir dalyvavimo priimant sprendimus dėl teritorijų planavimo nuostatų patvirtinimo“ ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. rugpjūčio 27 d. įsakymu Nr. D 1-455 (Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. kovo 9 d. įsakymo Nr. D1-208 redakcija) Visuomenės dalyvavimo planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūrose ir vertinimo subjektų, Europos Sąjungos valstybių narių ir kitų užsienio valstybių informavimo tvarkos aprašo nustatyta tvarka.

1 RENGIAMO BENDROJO PLANO INFORMACIJA

Planavimo organizatorius: Trakų rajono savivaldybės administracijos direktorius, adresas: Vytauto g. 33, LT- 21106 Trakai, tel. (8 528) 55 486, faks. (8 528) 53 140, el.p. info@trakai.lt, interneto svetainės adresas: https://trakai.lt/. Informaciją apie bendrąjį planą teikia Trakų rajono savivaldybės administracijos Architektūros skyriaus vedėjo pavaduotoja Natalja Ivanova, tel. (8 528) 41 024, el. p. natalja.ivanova@trakai.lt.

Planavimo iniciatorius (juridinis asmuo): UAB „Vilniaus karjerai“, adresas: Žarijų g. 6A, LT-02300 Vilnius, tel. (8 618) 44440, el.p. info@vilniauskarjerai.lt, interneto svetainės adresas: https://vilniauskarjerai.lt/.

Bendrojo plano rengėjas: Formatas A1, UAB, adresas: A. Goštauto g. 8-402, LT-01108 Vilnius. Direktorius – Linas Naujokaitis. Plano vadovė – Alicija Grigūnienė, tel.: +370 616 54009, el. paštas: alicija@formatogrupe.lt.

Bendrojo plano strateginio pasekmių aplinkai vertinimo rengėjas: UAB „Gaučė ir Ko, adresas: Islandijos g. 6, LT-01117 Vilnius. Direktorė – Kristina Gaučė. Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo rengėja – Marija Frolova, tel. +370 672 00493, el. paštas: marija@gauce.lt.

Planavimo dokumento pavadinimas: Trakų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo urbanistinio prioriteto 97 kraštovaizdžio tvarkymo zonos vietovės lygmens bendrasis planas.

Bendrojo plano rengimo pagrindas*:* Trakų rajono savivaldybės tarybos 2021 m. rugpjūčio 26 d. sprendimas Nr. S1E–152, Planavimo iniciatoriaus 2022 m. sausio 26 d. prašymas Nr. AP4-133.

Teritorijų planavimo rūšis: kompleksinis teritorijų planavimo dokumentas.

Teritorijų planavimo lygmuo: vietovės lygmuo.

Planuojama teritorija: teritorija, esanti Trakų r. sav., Senųjų Trakų sen., Žūkų k. (Žūkų k. dalis, esanti Trakų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo urbanistinio prioriteto 97 kraštovaizdžio tvarkymo funkcinėje zonoje). Planuojamos teritorijos plotas: apie 108 ha.

Pagrindiniai teritorijų planavimo dokumento tikslai nustatyti Trakų rajono savivaldybės tarybos 2021 m. rugpjūčio 26 d. sprendime Nr. S1E-152, Trakų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2022 m. gegužės 25 d. įsakymu Nr. P2E-540 patvirtintoje planavimo darbų programoje.

Bendrojo plano rengimo tikslai:

- detalizuoti Trakų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo sprendinius;
- sudaryti sąlygas darniai planuojamų teritorijų raidai, kompleksiškai spręsti socialinius, ekonominius, ekologinius uždavinius;
- derinti fizinių ir juridinių asmenų ar jų grupių, savivaldybių ir valstybės interesus dėl teritorijos naudojimo ir veiklos plėtojimo planuojamose teritorijose sąlygų;
- nustatyti planuojamų teritorijų, inžinerinės ir socialinės infrastruktūros, kitų svarbių socialinės ekonominės veiklos sričių vystymo ir įgyvendinimo gaires;
- numatyti teritorijų gamtinio ir kultūrinio kraštovaizdžio savitumo, gamtos ir nekilnojamojo kultūros paveldo išsaugojimą, tikslingą naudojimą ir pažinimą, ekologinei pusiausvyrai būtino gamtinio karkaso formavimą.

Planavimo uždaviniai:

1. suformuoti planavimo lygmenį atitinkančias teritorijos funkcinio ir erdvinio vystymo kryptis;
2. optimizuoti planuojamos teritorijos urbanistinę struktūrą, socialinę ir inžinerinę infrastruktūrą;
3. numatyti racionalaus žemės gelmių išteklių, žemės ūkio naudmenų, miškų, kitų gamtos išteklių išsaugojimo ir naudojimo, gamtinio karkaso ir ekologiškai pagrįstos žemės naudojimo teritorinės struktūros formavimo, gamtos ir nekilnojamojo kultūros paveldo, kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimo priemones;
4. detalizuoti Trakų rajono savivaldybės bendrojo plano keitimo, patvirtinto Trakų rajono savivaldybės tarybos 2021 m. kovo 25 d. sprendimu Nr. S1E-59 „Dėl Trakų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo tvirtinimo“ (reg. Nr. T00086049), sprendinius. Nustatyti leistinas urbanistinės plėtros galimybes pagal Trakų rajono savivaldybės teritorijos bendrajame plane nustatytą teritorijos naudojimo reglamentą, taikomą urbanistinio prioriteto 97 zonai; detalizuoti teritorijos erdvinės struktūros elementus (nustatyti atskirų gamtinio karkaso struktūrų ir jų elementų, atskirųjų želdynų ribas, viešąsias erdves ir kita), detalizuoti savivaldybės bendrojo plano teritorijos naudojimo privalomuosius reikalavimus, nustatant leidžiamuosius užstatymo intensyvumo rodiklius, galimus užstatymo tipus, užstatymo aukštį ir visus detaliųjų planų teritorijos naudojimo reglamentus (pagal Teritorijų planavimo įstatymo 18 str. 1 d.);
5. parengti koncepciją (masteliu M 1:2 000 – M 1:5 000, bendrojo plano rengėjas gali pasirinkti);
6. atlikti sprendinių strateginį pasekmių aplinkai vertinimą.

Formuojant bendruosius sprendinius, plėtros prioritetai sutelkiami urbanistinės struktūros vystymui, pagrindines investicijas nukreipiant į numatomą naują plėtrą planuojamoje teritorijoje esamoje kitos paskirties žemėje. Nauja plėtra atitinka Trakų rajono savivaldybės bendrojo plano keitimo sprendiniuose numatytas įsisavinti teritorijas. Siekiant optimalios planuojamos teritorijos urbanistinės struktūros, socialinės ir inžinerinės infrastruktūros, naujos plėtros teritorijos numatomos įsisavinti kompleksiškai, rezervuojant plotus gyvenamajai, komercinei, paslaugų ir socialinės infrastruktūros teritorijoms, inžinerinės infrastruktūros koridoriams, išskiriamos teritorijos bendrojo naudojimo erdvėms ir želdynams. Siekiama gamtinės ir urbanistinės darnos bei šiuolaikinio žmogaus gyvenimo joje aukščiausios kokybės. Planuojamos teritorijos vystymas numato ir rekreacinių teritorijų potencialo didinimą, vystant naują rekreacinę infrastruktūrą.

2 PLANO SĄSAJA SU KITAIS TERITORIJŲ PLANAVIMĄ REGULIUOJANČIAIS DOKUMENTAIS

Bendrasis planas rengiamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos įstatymais, Seimo ir Vyriausybės nutarimais, taisyklėmis ir kitais norminiais dokumentais reglamentuojančiais teritorijų planavimą, o

taip pat bendrojo plano darbų programoje ir institucijų išduotose planavimo sąlygose nurodytais teisės aktais.

Aktualiausi bendrųjų sprendinių formavimo stadijoje yra šie dokumentai, užduodantys pagrindines plėtros tendencijas planuojamoje teritorijoje:

- **Trakų rajono savivaldybės 2016-2025 strateginis plėtros planas, patvirtintas Trakų rajono savivaldybės tarybos 2015 m. balandžio 30 d. sprendimu Nr. S1-94**

  Trakų rajono savivaldybės starteginiame plėtros plane įvardintos rajono plėtros prioritetinės sritys – turistinio potencialo didinimas ir ekonominės plėtros skatinimas, sumanios ir socialiai aprūpintos visuomenės kūrimas, darnus teritorijų ir infrastruktūros vystymas. Planuojamos teritorijos plėtra prisidės prie rajono strateginių uždavinių įgyvendinimo.
- **Trakų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimas, patvirtintas Trakų rajono savivaldybės tarybos 2021 m. kovo 25 d. sprendimu Nr. S1E–59, T00086049**

  Trakų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo sprendiniuose planuojama teritorija išskirta kaip urbanizuojama vidutinio intensyvumo kompaktiško užstatymo teritorija, kurios kraštovaizdžio naudojimo pobūdis yra kraštovaizdžio ekologinę apsaugą užtikrinantis tausojantis naudojimas. Tai urbanistinio prioriteto 97 kraštovaizdžio tvarkymo zona, kuriai nustatyti privalomieji tvarkymo reglamentai. Artumas Vilniaus miestui bei greta planuojamas Trakų miesto pietinis aplinkkelis papildomai suteikia galimybę teritorijoje planuoti daugiafunkcinės ir subalansuotos aplinkos sukūrimą.

Kadangi planuojama teritorija yra gamtinio karkaso teritorija, betarpiškai besiribojanti su Trakų miestu ir Trakų istorinio nacionalinio parko teritorija, svarbiausi aspektai planuojant yra integruoti numatomą užstatymą įvertinus gamtinio karkaso nuostatus ir gretimybių reikalavimus.

Žemiau pateikiamas visų aktualių teritorijų planavimą reguliuojančių dokumentų, kuriais vadovaujamasi rengiant bendrąjį planą, sąrašas.

Teisės aktai:

1. LR teritorijų planavimo įstatymas Nr. I-1120;
2. Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014-01-02 įsakymu Nr. D1- 8;
3. Visuomenės informavimo, konsultavimo ir dalyvavimo priimant sprendimus dėl teritorijų planavimo nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. rugsėjo 18 d. nutarimu Nr. 1079;
4. Teritorijų planavimo normos, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. sausio 2 d. įsakymu Nr.D1-7;
5. LR Vyriausybės 2008-09-24 nutarimas Nr. 945 Dėl kurortinės teritorijos statuso suteikimo Trakų miestui“
6. LR žemės įstatymas Nr. IX-1983;
7. LR specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas Nr. XIII-2166;
8. Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų įrašų keitimo Nekilnojamojo turto kadastre ir Nekilnojamojo turto registre aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2019-12-19 įsakymu Nr. 3D-711 „Dėl specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų įrašų keitimo Nekilnojamojo turto kadastre ir Nekilnojamojo turto registre aprašo patvirtinimo“;
9. LR aplinkos apsaugos įstatymas Nr. X-147;
10. LR kelių įstatymas Nr. I-891;
11. LR žemės gelmių įstatymas Nr. I-1034;
12. LR miškų įstatymas Nr. I-671;
13. LR saugomų teritorijų įstatymas Nr. I-301;
14. LR saugomų teritorijų įstatymo pakeitimo įstatymas Nr. IX-628;
15. LR energetikos įstatymas Nr. IX-884;

16. LR laukinės augalijos įstatymas Nr. VIII-1226;
17. LR nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas Nr. I-733;
18. LR planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymas Nr. I-1495;
19. LR saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymas Nr. VIII-499;
20. LR vandens įstatymas Nr. IX-2089;
21. LR vietos savivaldos įstatymas Nr. X-1722;
22. LR visuomenės sveikatos priežiūros įstatymas Nr. IX-886;
23. LR želdynų įstatymas Nr. X-1241;
24. Nacionaline pažangos programa 2014-2020, patvirtinta LR Vyriausybės 2012-11-28 nutarimu Nr. 1482;
25. Kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimo 2015−2020 metų veiksmų planas, patvirtintas LR aplinkos ministro 2015-01-09 įsakymu Nr. D1-12;
26. Nacionaline aplinkos apsaugos strategija, patvirtinta LR Seimo 2015-04-16 nutarimu Nr. XII-1626;
27. Nacionaline miškų ūkio sektoriaus plėtros 2012-2020 metų programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012-05-23 nutarimu Nr. 569;
28. Nacionaline darnaus vystymosi strategija, patvirtinta LR Vyriausybės 2003-09-11 nutarimu Nr. 1160;
29. LR vyriausybės 1997-10-23 nutarimas Nr. 1154 „Dėl valstybinės reikšmės miškų plotų patvirtinimo“;
30. LR vyriausybės 2004-07-16 nutarimas Nr. 1079 „Dėl teritorijų planavimo dokumentų projektų svarstymo su visuomene nuostatų patvirtinimo“;
31. LR vyriausybės 2008-04-02 nutarimas Nr. 318 „Dėl Gamtinių ir kompleksinių draustinių nuostatų patvirtinimo“;
32. LR aplinkos ministro 2001–11–07 įsakymas Nr. 540 „Dėl paviršiaus vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo taisyklių“;
33. LR aplinkos ministro 2006-05-22 įsakymu Nr. D1-255 „Dėl Planų ar programų ir planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinimo poveikio įsteigtoms ar potencialioms „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumo nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“;
34. LR aplinkos ministro ir Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie vidaus reikalų ministerijos direktorius 2013-12-31 įsakymu Nr. D1-995/1-312 „Dėl gaisrinės saugos normų teritorijų planavimo dokumentams rengti patvirtinimo“;
35. LR energetikos ministro 2010-03-29 įsakymu Nr. 1-93 „Dėl elektros tinklų apsaugos taisyklių patvirtinimo“;
36. LR energetikos ministro 2011-12-22 įsakymu Nr. 1-309 „Dėl elektros linijų ir instaliacijos įrengimo taisyklių patvirtinimo“;
37. LR energetikos ministro 2012-02-03 įsakymu Nr. 1-22 „Dėl elektros įrenginių įrengimo bendrųjų taisyklių patvirtinimo“;
38. LR Energetikos ministro 2012-07-04 įsakymas Nr. 1-127 Dėl Elektros energijos gamintojų ir vartotojų elektros įrenginių prijungimo prie elektros tinklų tvarkos aprašo patvirtinimo;
39. LR sveikatos apsaugos ministro 2004-09-19 įsakymas Nr. V-586 „Dėl sanitarinių apsaugos zonų ribų nustatymo ir režimo taisyklių patvirtinimo“;
40. HN 80:2015 „Elektromagnetinis laukas gyvenamojoje aplinkoje. Parametrų normuojamos vertės ir matavimo reikalavimai 10 kHz–300 GHz dažnių juostose“, patvirtinta LR sveikatos apsaugos ministro 2011 m. kovo 2 d. įsakymu Nr. V-199 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 80:2015 „Elektromagnetinis laukas gyvenamojoje aplinkoje. Parametrų normuojamos vertės ir matavimo reikalavimai 10 kHz–300 GHz radijo dažnių juostoje“ patvirtinimo“;
41. Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos aprašas, patvirtintas LR aplinkos ministro 2001 m. lapkričio 7 d. įsakymu Nr. 540 „Dėl paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“;
42. Gamtinio karkaso nuostatai, patvirtinti LR aplinkos ministro 2007 m. vasario 14 d. įsakymu Nr. D1-96 "Dėl Gamtinio karkaso nuostatų patvirtinimo";

43. LR miškų valstybės kadastro duomenys;
44. Miško žemės pavertimo kitomis naudmenomis ir kompensavimo už miško žemės pavertimą kitomis naudmenomis tvarkos aprašas, patvirtintas LR Vyriausybės 2011 m. rugsėjo 28 d. nutarimu Nr. 1131 „Dėl Miško žemės pavertimo kitomis naudmenomis ir kompensavimo už miško žemės pavertimą kitomis naudmenomis tvarkos aprašo patvirtinimo ir kai kurių Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų pripažinimo netekusiais galios“ (su vėlesniais pakeitimais);
45. LR piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymas Nr. VIII-359;
46. Prašymų paimti žemę visuomenės poreikiams pateikimo ir nagrinėjimo taisyklės ir žemės paėmimo visuomenės poreikiams projektų rengimo ir įgyvendinimo taisyklės, patvirtintos LR Vyriausybės 2005 m. rugpjūčio 25 d. nutarimas Nr. 924 „Dėl prašymų paimti žemę visuomenės poreikiams pateikimo ir nagrinėjimo taisyklių ir žemės paėmimo visuomenės poreikiams projektų rengimo ir įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“.

Bendrieji planai:

1. Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas, patvirtintas 2021 m. rugsėjo 29 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 789, T00087007;
2. Trakų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimas, patvirtintas Trakų rajono savivaldybės tarybos 2021 m. kovo 25 d. sprendimu Nr. S1E–59, T00086049;
3. Trakų miesto bendrasis planas, patvirtintas Trakų rajono savivaldybės tarybos 2012 m. vasario 23 d. sprendimu Nr. S1-46, T00074362.

Specialiojo teritorijų planavimo dokumentai:

1. Trakų miesto aplinkkelio specialusis planas, patvirtintas Trakų rajono savivaldybės tarybos 2015 m. birželio 25 d. sprendimu Nr. S1-157, T00077366;
2. Ekologinių turizmo transporto grandžių Trakų istorinio nacionalinio parko teritorijoje specialusis planas, patvirtintas Trakų rajono savivaldybės tarybos 2015 m. birželio 28 d. sprendimu Nr. S1-159, T00076902;
3. Trakų rajono savivaldybės teritorijos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros plano keitimas, patvirtintas Trakų rajono savivaldybės tarybos 2022 m. lapkričio 24 d. sprendimu Nr. S1E-191, T00088459;
4. UAB "Tele2", UAB "BitėGSM" ir UAB "Omnitel" mobiliojo ryšio bazinių stočių išdėstymo Trakų rajono savivaldybės teritorijoje specialusis planas, patvirtintas Trakų rajono savivaldybės tarybos 2007 m. spalio 25 d. sprendimu Nr. S1-178, T00043739;
5. Žemės sklypo (kadastro Nr.7970/0001:390), esančio Žūkų k., Senųjų Trakų sen., Trakų r. sav., Vilniaus apskr., kaimo plėtros žemėtvarkos projektas ūkininko sodybos vietai parinkti, patvirtintas Nacionalinės žemės ūkio tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Trakų skyriaus vedėjo 2017 m. spalio 5 d. įsakymu Nr. 46KPĮ-61-(14.46.125), T00080929.

Strateginiai dokumentai:

1. Trakų rajono savivaldybės 2016-2025 strateginis plėtros planas, patvirtintas Trakų rajono savivaldybės tarybos 2015 m. balandžio 30 d. sprendimu Nr. S1-94.

Kiti dokumentai:

1. Trakų rajono savivaldybės valstybinės reikšmės miškų plotų schema, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. spalio 23 d. nutarimu Nr. 1154 „Dėl valstybinės reikšmės miškų plotų patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais);
2. Trakų rajono savivaldybės miškų priskyrimo miškų grupėms planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2017 m. kovo 28 d. įsakymu Nr. D1-256 „Dėl Akmenės,

Biržų, Kauno, Kaišiadorių, Jonavos, Joniškio, Jurbarko, Kelmės, Kėdainių, Klaipėdos, Kretingos, Kupiškio, Panevėžio, Pakruojo, Pasvalio, Prienų, Raseinių, Radviliškio, Rokiškio, Skuodo, Šiaulių, Šilalės, Šilutės, Tauragės, Trakų, Utenos, Vilniaus, Zarasų rajonų, Birštono, Elektrėnų, Neringos, Pagėgių, Rietavo ir Kauno, Klaipėdos, Palangos, Panevėžio, Šiaulių miestų savivaldybių miškų priskyrimo miškų grupėms planų patvirtinimo“;

3. Ypatingos valstybinės svarbos projekto „Rail Baltica“ geležinkelio linijos Kaunas–Vilnius susisiekimo komunikacijų inžinerinės infrastruktūros vystymo plano sprendiniai;
4. Kaimo plėtros žemėtvarkos projektų sprendiniai;
5. Ūkinės veiklos teritorijų ekogeologinių sąlygų vertinimo rekomendacijos, patvirtintos LGT direktoriaus įsakymu 2010-12-16 Nr. 1-248.

3 TARPTAUTINIU, EUROPOS SĄJUNGOS ARBA NACIONALINIU LYGMENIU NUSTATYTI APLINKOS APSAUGOS TIKSLAI, SUSIJĘ SU PLANU

Bendrojo plano koncepcijoje nustatyti teritorijos vystymo tikslai susiję su aukštesnio lygmens (nacionalinio, Europos bendrijos bei tarptautinio) dokumentų aplinkos apsaugos tikslais ir jiems neprieštarauja.

Pagrindiniai ES aplinkos apsaugos tikslai nustatyti Europos Bendrijos steigimo sutartyje:

- *Išlaikyti, saugoti ir gerinti aplinkos kokybę;*
- *Saugoti žmonių sveikatą;*
- *Apdairiai ir racionaliai naudoti gamtos išteklius;*
- *Remti tarptautinio lygio priemones, skirtas regioninėms ir pasaulinėms aplinkos problemoms spręsti.*

Kiti aktualūs tarptautiniuose ir nacionaliniuose dokumentuose aplinkosauginiai tikslai pateikiami suvestinėje lentelėje žemiau.

Lentelė Nr. 1 Nacionaliniai ir tarptautiniai planai ir strateginiai dokumentai, į kurių reikalavimus atskiriems aplinkos komponentams bei veiklos rūšims turi būti atsižvelgta

Nacionaliniai ir tarptautiniai strategijos ir planai	Aplinkos apsaugos tikslai, susiję su planu
ES darnaus vystymosi strategija	Mažinti oro taršą, skatinti ekologišką transportą, siekti tvaraus vartojimo bei gamybos, skatinti netaršių technologijų kūrimą ir diegimą, išnaudoti Europos demografinį potencialą didinant užimtumo lygį, našumą ir sėkmingą migrantų integraciją.
Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencija	Skatinti tvarią plėtrą bei laikytis įsipareigojimo riboti ir mažinti išmetamus teršalus.
Pasaulio kultūros ir gamtos paveldo globos konvencija	– Priimti generalinę politiką, kuri siektų kultūros ir gamtos paveldui suteikti tinkamą vaidmenį bendruomenės gyvenime ir to paveldo globą integruoti į bendras planavimo programas; – Vystyti mokslinius ir techninius tyrimus ir tyrinėjimus ir paruošti veiksmingas priemones, kurios įgalintų valstybę neutralizuoti grėsmę, iškilusią kultūros ir gamtos paveldui; – Imtis tinkamų įstatyminių, mokslinių, techninių, administracinių ir finansinių priemonių, būtinų šio paveldo

Nacionaliniai ir tarptautiniai strategijos ir planai	Aplinkos apsaugos tikslai, susiję su planu
	identifikavimui, globai, išsaugojimui (konservavimui), prezentavimui bei reabilitavimui.
Europos kraštovaizdžio konvencija	– Skatinti kraštovaizdžio apsaugą, tvarkymą bei planavimą ir organizuoti Europos bendradarbiavimą kraštovaizdžio klausimais; – Įteisinti kraštovaizdį kaip svarbią žmones supančios aplinkos sudedamąją dalį, jų bendro kultūros ir gamtos paveldo apraišką bei jų savasties pagrindą; – Integruoti kraštovaizdį kaip reiškinį į savo teritorijų ir miestų planavimo politiką bei savo kultūros, aplinkos, žemės ūkio, socialinę ir ekonominę politiką, taip pat į kiekvieną kitą politikos sritį, galinčią turėti poveikio kraštovaizdžiui.
ES tarybos direktyva Dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos	Skatinti biologinės įvairovės palaikymą, atsižvelgiant į ekonominius, socialinius, kultūrinius ir regioninius reikalavimus.
Valstybės ilgalaikės raidos strategija *(patvirtinta 2002-11-12 Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu Nr. IX-1187)*	Sukurti aplinką plėtoti šalies materialinei ir dvasinei gerovei, kurią apibendrintai nusako žinių visuomenė, saugi visuomenė ir konkurencinga ekonomika.
Nacionalinė darnaus vystymosi strategija *(patvirtinta 2003-09-11 Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 1160)*	ES normatyvų ir tarptautinių konvencijų reikalavimų įgyvendinimas: aplinkos taršos ir poveikio pasaulio klimatui ribojimas, naujausių, aplinkai mažesnį neigiamą poveikį darančių, technologijų skatinimas.
Nacionalinės kultūros paveldo apsaugos politikos gairės *(patvirtintos 2012-11-16 Lietuvos Respublikos kultūros ministro įsakymu Nr. ĮV-811)*	– Išsaugoti ir aktualizuoti kultūros paveldą ir ugdyti visuomenės sąmoningumą; – Plėtoti turizmo infrastruktūrą, įskaitant kultūros ir gamtos paveldą, užtikrinti kraštovaizdžio ir gamtos išteklių nykimo prevenciją ir atkurti gerą aplinkos būklę.
Lietuvos Respublikos kraštovaizdžio politikos įgyvendinimo priemonės *(patvirtintos 2005-08-22 Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 909)*	Įgyvendinti bendrus kraštovaizdžio tvarkymo uždavinius, įvertinant šalies kraštovaizdžio struktūrinę įvairovę, užtikrinant kraštovaizdžio apsaugą, naudojimą, tvarkymą ir planavimą darnios plėtros sąlygomis, tinkamai koordinuojant savivaldybių institucijų veiksmus, plėtojant visuomenės suvokimą apie kraštovaizdžio vertę ir vaidmenį.
Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas	Užtikrinti būtinus sisteminius pokyčius, skirtus aplinkos ir klimato kaitos iššūkiams įveikti šalies viduje. Atsakingai vartoti, naudoti išteklius, saugoti, įveiklinti gamtos ir paveldo vertybes. Siekti palaipsninio perėjimo prie žiedinės ekonomikos, prisitaikant prie klimato kaitos ir didinant atsparumą globaliems iššūkiams.

4 BENDROJO PLANO KONCEPCIJOS (ALTERNATYVŲ) APIBENDRINIMAS BEI PRIEŽASTYS JŲ PASIRINKIMUI

Vadovaujantis Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklėmis, "bendrųjų sprendinių formavimo stadijoje, atsižvelgiant į planuojamą teritoriją ir jai taikomas strateginio planavimo dokumentų nuostatas, nustatomos planuojamos teritorijos planinės ir erdvinės struktūros vystymo kryptys, naudojimo ir apsaugos principai". Bendrieji sprendiniai formuojami vadovaujantis ir detalizuojant aukštesnio lygmens Trakų rajono savivaldybės bendrojo plano keitimo sprendinius.

Planuojamos teritorijos bendrieji sprendiniai (teritorijos erdvinės raidos koncepcija) įgyvendina subalansuotą vystymą užtikrinančius principus. Bendrajame plane vadovaujamasi Europos Sąjungos darnaus vystymosi strategija. Planuojamos teritorijos bendrųjų sprendinių formavimui taikomi šie erdvinės koncepcijos formavimo, tvarkymo ir įgyvendinimo principai, atitinkantys darnios plėtros ideologiją:

1. funkcinis kompleksiškumas - visų teritorijos naudojimo interesų derinimas;
2. regioninis sąlygotumas – teritorijos gamtinio bei socialinio – ekonominio savitumo palaikymas, plėtra;
3. istorinis perimamumas - tradicijų bei praeities paveldo saugojimas ir panaudojimas;
4. psichologinis komfortas - kraštovaizdžio estetinio potencialo kokybės užtikrinimas;
5. geosisteminis subalansuotumas - bioekologinio, geoekologinio ir socioekologinio stabilumo užtikrinimas;
6. socialinis adekvatumas – atitikimas visuomenės poreikiams;
7. ekonominis realumas – planuojamų teritorinių struktūrų principinis įgyvendinimas.

Bendri planuojamos teritorijos vystymo principai:

- ***Naudojimo reikalavimų detalizavimas funkcinėse zonose, besiribojančiose su Trakų istorinio nacionalinio parko (toliau – TINP) teritorija***

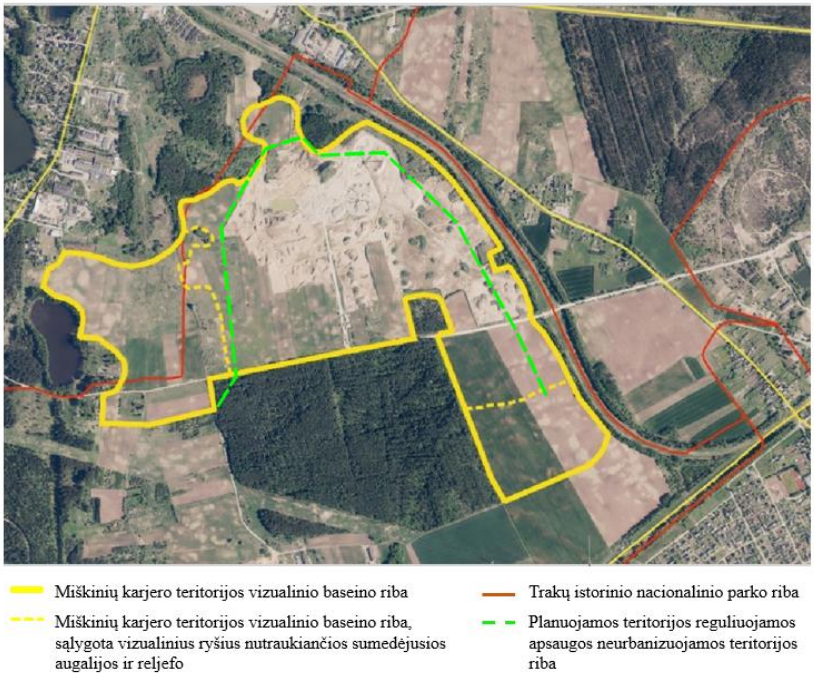

Pav. 2 Planuojamos teritorijos reguliuojamos apsaugos neurbanizuojamos teritorijos riba

Planuojama teritorija dalinai ribojasi su TINP teritorija, todėl nustatoma reguliuojamos apsaugos neurbanizuojama miškų ir miškingų teritorijų bei žemės ūkio naudojimo teritorija. Ši teritorija prioritetiškai priskiriama miškų ir miškingų teritorijų naudojimo tipui, dalis teritorijos paliekama esamo žemės ūkio naudojimo tipo.

- ***Urbanistinė struktūra***

  Planuojamos teritorijos urbanistinė struktūra sudaryta iš visuomeninės-komercinės, rekreacinės ir gyvenamosios paskirties teritorijų (kiekvienos alternatyvos urbanistinės struktūros schemos pateikiamos kartu su alternatyvų aprašymu žemiau).

  Planuojamo urbanistinio modelio pagrindiniai formantai yra foninis užstatymo aukštis, užstatymo tankis ir intensyvumas, užstatymo (kvartalų) morfologija, vizualinių kanalų tinklas ir jo išraiškos priemonės. Planuojamoje teritorijoje numatoma mažo užstatymo intensyvumo mažaaukščių 1-3 aukštų pastatų statyba. Numatomas laisvo planavimo ar atskirose dalyse ir perimetrą formuojantis užstatymas. Kuriama rišli patrauklių ir saugių viešųjų erdvių, bendro naudojimo teritorijų sistema, jungianti skirtingas planuojamos teritorijos dalis.

- ***Ekosistema***

  Žemės naudojimo zonų dalys, patenkančios į gamtinį karkasą vystomos papildomai atsižvelgiant į Gamtinio karkaso nuostatų reikalavimus žemės naudojimui. Gamtiniame karkase esančių kitos paskirties žemės sklypų užstatymo tankis ribojamas iki 30 procentų sklypo ploto. Bendro naudojimo ir želdynų teritorijos jungiamos į vientisą rekreacinės paskirties želdynų sistemą kartu su miškų teritorijomis.

  Bendrai numatoma, kad žemės ūkio, miškų, želdynų (atskirųjų ir priklausomųjų) teritorija sudaro apie 75,9 ha, tai yra apie 71% visos planuojamos teritorijos.

Pav. 3 Planuojamos teritorijos ekosistema

- ***Rekreacija***

  Planuojamoje teritorijoje numatoma rekreacijos ir turizmo aptarnavimo infrastruktūros objektų plėtra. Atskirose rekreacinės komercinės veiklos teritorijose numatoma galimybė statyti ilgalaikio poilsio pastatus.

- ***Socialinė infrastruktūra***

  Įtvirtinama nuostata, kad planuojamoje teritorijoje švietimo objektų ir reikiamų jiems teritorijų poreikis turi būti numatomas įvertinant ir gretimybes, nedidelį atstumą iki sostinės. Numatoma, kad esant poreikiui, privačios ugdymo įstaigos gali būti steigiamos visose užstatomose teritorijose įvertinus sanitarinius, higieninius reikalavimus ir teritorijos ploto

normas. Paslaugų infrastruktūra pritaikoma ne tik planuojamos teritorijos ir aplinkinių teritorijų gyventojams, bet ir iš toliau atvykstančių lankytojų bei turistų spektrui.

- ***Susisiekimo sistema***

  Planuojamos teritorijos susisiekimo sistemos koncepcija planuojama naujo vidinio D kategorijos gatvių tinklo formavimu bei bevariklio transporto ir pėsčiųjų jungtimis. Šių gatvių ir bevariklio transporto/pėsčiųjų jungtis planuojama integruoti į esamą susisiekimo infrastruktūrą planuojamos teritorijos gretimybėje – į Širmuko ir Gedimino gatves, esančias Trakų mieste. Dėl planuojamo Trakų miesto aplinkkelio įrengimo ir esamos geležinkelio linijos, gatvių jungtys su Trakų miestu planuojamos į vakarus ir šiaurę nuo planuojamos teritorijos. Planuojamoje teritorijoje numatomas tik pagalbinių (D kat.) gatvių tinklas, kuriame būtina užtikrinti visų eismo dalyvių, ypač pėsčiųjų ir dviratininkų saugų judėjimą. Dalyje planuojamo gatvių tinklo numatoma galimybė judėti viešajam transportui.

  Patogiam susisiekimui traukiniu, iki Trakų geležinkelio stoties numatyta bevariklio transporto ir pėsčiųjų infrastruktūros jungtis šiaurinėje planuojamos teritorijos dalyje.

- ***Inžinerinė infrastruktūra***

  Nors Planuojama teritorija pagal Trakų rajono savivaldybės teritorijos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros plano keitimo sprendinius nepatenka į viešojo vandens tiekimo teritorijas ir Trakų - Lentvario aglomeraciją (patenka į Individualaus tiekimo teritorijas, priskiriamoms viešojo vandens tiekimo teritorijoms, kuriose numatomas decentralizuotas (individualus) vandens tiekimas), visgi prielaidos Planuojamoje teritorijoje vandens tiekimą ir nuotekų tvarkymą vykdyti centralizuotai yra labai stiprios ir šis vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo būdas vertinamas kaip priimtiniausias dėl šių priežasčių:

  1. Planuojamos teritorijos šiaurės rytų dalyje jau yra esami vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo tinklai, todėl centralizuotos sistemos Planuojamai teritorijai yra prieinamos ir pasiekiamos;
  2. Šalia esančioms jautrioms gamtinėms teritorijoms šis geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo būdas būtų draugiškiausias ir aplinkos apsaugos prasme saugiausias.

  Koncepcijoje siūloma, užtikrinant geriamojo vandens tiekimą bei nuotekų tvarkymą Planuojamoje teritorijoje, prioritetą teikti Planuojamos teritorijos prijungimui prie centralizuotų vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemų (prijungimui prie šiaurės rytų dalyje esančių esamų geriamojo vandens tiekimo bei nuotekų surinkimo tinklų).

  Paviršinio vandens tvarkymą, be įprastų paviršinio vandens (lietaus) surinkimo priemonių, taip pat siūloma organizuoti pasitelkiant:

  1. *tvarias paviršinio vandens sistemas*, kurias sudaro lietaus vandens surinkimo, nukreipimo ir natūralios valymo sistemos (įvairūs biolatakai, lietaus sodai, dirbtinės pelkės ir pan.), panaudojant gamtines priemones (augalus, dirvožemį, architektūrinę teritorijos išvystymo koncepciją papildančius dirbtinius vandens kanalus lietaus vandens surinkimui ir gerdinimui į gruntą ir pan.);
  2. *žaliosios infrastruktūros elementus*, t. y. ne tik želdynų ir miškų kiekių optimizavimas, tačiau ir kt. priemonių taikymas, pvz. įrengiant žaliuosius stogus, fasadus, kiek įmanoma labiau sumažinant nelaidžių kietųjų dangų paviršiaus plotus, kurie mažintų paviršinių nuotekų susidarymą Planuojamoje teritorijoje.

  Planuojamos teritorijos aprūpinimui elektros energija siūloma jungtis prie esamų tinklų, formuojant inžinerinius komunikacinius koridorius iki kiekvieno sklypo ribos, taip pat įrengiant atsinaujinančių išteklių energijos gamybos įrenginius ir dalį energijos gaminant iš atsinaujinančių neiškastinių išteklių: saulės energijos, geoterminių ir kt. galimų išteklių.

Planuojamos teritorijos aprūpinimui šiluma ir dujomis siūloma įgyvendinti Trakų rajono bendrojo plano nuostatas – dujofikuoti planuojamą teritoriją jungiantis nuo esamų tinklų Trakų mieste ir šildymui naudoti dujas.

4.1 PIRMOJI ALTERNATYVA

Pirmojoje alternatyvoje orientuojamasi į maksimalią urbanizuojamų teritorijų plėtrą - numatant daugiau vidutinio užstatymo intensyvumo teritorijų leistini rodikliai išnaudojami beveik maksimaliai. Pagal suplanuotą teritorijos funkcinę erdvinę struktūrą suskaičiuotas URBO* (Trakų rajono savivaldybės bendrojo plano keitimo sprendinių sąvoka žr. žemiau) naudmens pokytis neviršija nustatyto Trakų rajono savivaldybės bendrojo plano keitimo sprendiniuose, tačiau tolimesnei perspektyvinei plėtrai ZU teritorijose lieka labai nedidelės galimybės.

Lentelė Nr. 2 Užstatomų teritorijų (URBO) naudmuo (galimas 25% nuo kraštovaizdžio zonos ploto – 27 ha)

Eil. Nr.	**Teritorijos naudojimo tipas**	**Teritorijos sklypų plotas, ha**	**Užstatymo intensyvumas (UI)**	**URBO naudmens plotas (sklypų plotas, ha x UI)**
1.	URBO vidutinio UI rekreacinė (SRK) teritorija	9,6743	0,8	7,7394
2.	URBO mažo UI negyvenamoji teritorija	18,1347	0,6	10,8808
3.	URBO ekstensyvaus užstatymo (vienbučių ir dvibučių pastatų) gyvenamoji teritorija	6,6196	0,4	2,6478
4.	URBO žemės ūkio ir specializuotų ūkių teritorija ZU (esama)	-	-	0,2340
5.	URBO inžinerinės infrastruktūros koridorius	-	-	5,0786
			VISO URBO:	**26,5806 ha**

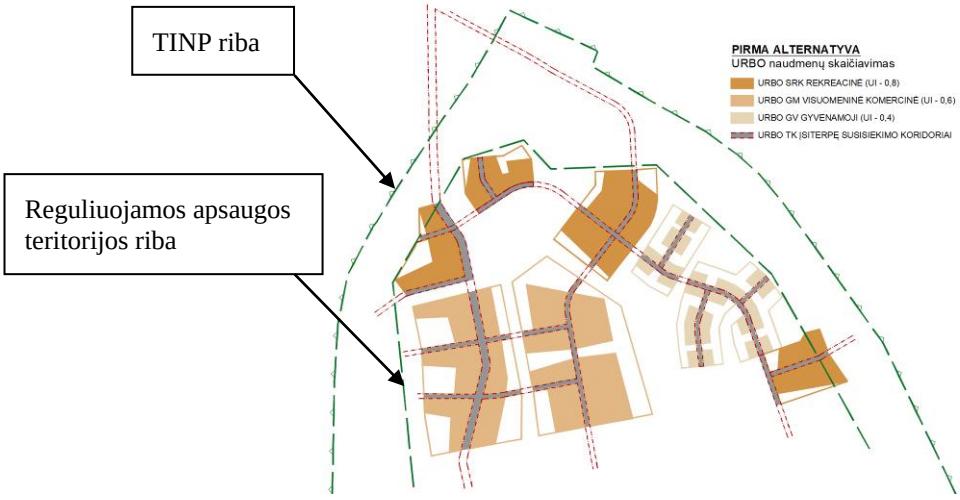

Pav. 4 Pirma alternatyva. URBO* teritorijų sąlyginis teritorinis išdėstymas

** URBO naudmuo - sutrumpintas kraštovaizdžio bendrąją struktūrą reprezentuojantis žemės naudmenų tipas - užstatytos teritorijos (URBO). Esamų ar planuojamų užstatytų teritorijų URBO naudmuo tai statinių, kiemų, aikštelių užimta žemė, kita tiesioginiam statinių eksploatavimui naudojama žemė, įsiterpusi kelių, gatvių, privažiavimų žemė. Formuojamų užstatomų teritorijų (URBO) naudmuo, tai sklypo ploto dalis, lygi bendrajame plane nustatytam sklypo užstatymo intensyvumo rodikliui.*

Pav. 5 Pirma alternatyva. Urbanizuojamos užstatomos teritorijos

Lentelė Nr. 3 Teritorijos balansas pagal teritorijos naudojimo tipus

Eil. Nr.	**Teritorijos naudojimo tipas**	**Teritorijos, sklypų plotas, ha**	**Teritorijos, sklypų plotas, %**
1.	Mišri gyvenamoji teritorija GM	18,1	17
2.	Mišri gyvenamoji teritorija GM (SRK)	9,7	9
3.	Vienbučių ir dvibučių pastatų gyvenamoji teritorija GV	6,6	6
4.	Inžinerinės infrastruktūros koridorius TK	14,7	13
5.	Bendro naudojimo, želdynų teritorija BZ	10,6	10
6.	Žemės ūkio ir specializuotų ūkių bei rekreacinio naudojimo žemės ūkio teritorija ZU, ZR	21,3	20
7.	Miškai ir miškinga teritorija MI	27,0	25
	VISO:	**108,0**	**100**

4.2 ANTROJI ALTERNATYVA

Antrojoje alternatyvoje, įvertinus teritorijoje numatomos veiklos mastus, socialinį ekonominį gyvybingumą, infrastruktūros išvystymo galimybes, siekiama reglamentuoto kompaktiško užstatymo ir gamtinės aplinkos balanso, maksimaliai leistinų užstatymo rodiklių nesiekiama. Kuriama erdvinė kompozicinė visuma, integraliai atliepianti gamtinį ir urbanistinį kontekstą, taikomas užstatymo formavimo principas, kai urbanizuojamose teritorijose, esančiose arčiausiai TINP vertingo kraštovaizdžio teritorijų, numatomas ekstensyviausias naudojimo pobūdis. Siekiant optimalios planuojamos teritorijos urbanistinės struktūros, socialinės ir inžinerinės infrastruktūros, naujos plėtros teritorijos numatomos įsisavinti kompleksiškai, suplanuojant plotus gyvenamajai, administracinei, paslaugų ir socialinės infrastruktūros teritorijai, inžinerinės infrastruktūros koridoriams, išskiriant teritorijas bendrojo naudojimo erdvėms ir želdynams. Siekiama gamtinės ir urbanistinės darnos bei šiuolaikinio žmogaus gyvenimo joje aukščiausios kokybės. Planuojamoje teritorijoje numatomas rekreacinių teritorijų potencialo didinimas, vystant naują rekreacinę infrastruktūrą. Numatomas neurbanizuojamų miškų ir miškingų teritorijų plėtojimas.

Lentelė Nr. 4 Užstatomų teritorijų (URBO*) naudmuo (galimas 25% nuo kraštovaizdžio zonos ploto – 27 ha)

Eil. Nr.	**Teritorijos naudojimo tipas**	**Teritorijos sklypų plotas, ha**	**Užstatymo intensyvumas (UI)**	**URBO naudmens plotas (sklypų plotas, ha x UI)**
1.	URBO vidutinio UI rekreacinė (SRK) teritorija	4,2532	0,8	3,4025
2.	URBO mažo UI negyvenamoji teritorija	18,1347	0,6	10,8808
3.	URBO ekstensyvaus užstatymo (vienbučių ir dvibučių pastatų) gyvenamoji teritorija	11,9644	0,4	4,7858
4.	URBO žemės ūkio ir specializuotų ūkių teritorija ZU (esama)	-	-	0,2340
5.	URBO inžinerinės infrastruktūros koridorius	-	-	5,3598
			VISO URBO:	**24,6629 ha**

Pav. 6 Antra alternatyva. URBO* teritorijų sąlyginis teritorinis išdėstymas

** URBO naudmuo - sutrumpintas kraštovaizdžio bendrąją struktūrą reprezentuojantis žemės naudmenų tipas - užstatytos teritorijos (URBO). Esamų ar planuojamų užstatytų teritorijų URBO naudmuo tai statinių, kiemų, aikštelių užimta žemė, kita tiesioginiam statinių eksploatavimui naudojama žemė, įsiterpusi kelių, gatvių, privažiavimų žemė. Formuojamų užstatomų teritorijų (URBO) naudmuo, tai sklypo ploto dalis, lygi bendrajame plane nustatytam sklypo užstatymo intensyvumo rodikliui.*

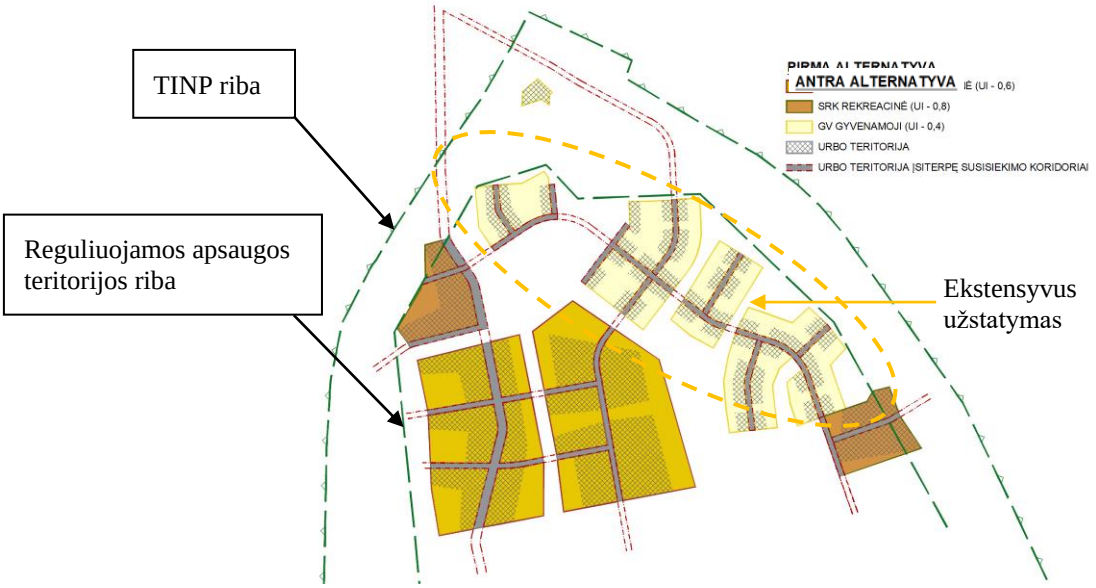

Pav. 7 Antra alternatyva. Urbanizuojamos užstatomos teritorijos

Lentelė Nr. 5 Teritorijos balansas pagal teritorijos naudojimo tipus

Eil. Nr.	Teritorijos naudojimo tipas	Teritorijos, sklypų plotas, ha	Teritorijos, sklypų plotas, %
1.	Mišri gyvenamoji teritorija GM	18,1	17
2.	Mišri gyvenamoji teritorija GM (SRK)	4,3	4
3.	Vienbučių ir dvibučių pastatų gyvenamoji teritorija GV	12,0	11
4.	Inžinerinės infrastruktūros koridorius TK	14,7	13
5.	Bendro naudojimo, želdynų teritorija BZ	10,6	10
6.	Žemės ūkio ir specializuotų ūkių bei rekreacinio naudojimo žemės ūkio teritorija ZU, ZR	21,3	20
7.	Miškai ir miškinga teritorija MI	27,0	25
	VISO:	**108,0**	**100**

5 ESAMA APLINKOS BŪKLĖ IR JOS POKYČIAI, JEI PLANAS AR PROGRAMA NEBUS ĮGYVENDINTI

Nacionalinėse ir tarptautinėse strategijose bei planuose suformuota nemažai į aplinkos apsaugą orientuotų tikslų, susijusių su plano įgyvendinimu (žr. skyrių 3 Tarptautiniu, Europos Sąjungos arba nacionaliniu lygmeniu nustatyti aplinkos apsaugos tikslai, susiję su planu). Šie tikslai yra atliepti planavimo tikslų ir uždavinių sąvaduose, kur akcentuojama:

- Darni teritorijos raida;
- Kompleksiškas socialinių, ekonominių, ekologinių uždavinių sprendimas;
- Gamtinio ir kultūrinio kraštovaizdžio bei gamtos ir nekilnojamojo kultūros paveldo išsaugojimas, tikslingas naudojimas, pažinimas;
- Ekologinei pusiausvyrai būtino gamtinio karkaso formavimas ir kt.

Visi aukščiau paminėti aspektai yra integruoti į abejas bendrojo plano koncepcijos alternatyvas ir bus atitinkamai perkelti į sprendinius. Neįgyvendinus plano nebus numatytos prielaidos siekti tiek šalies, tiek Europos ir pasaulinių tikslų tvarios plėtros, aplinkos taršos ir poveikio pasaulio klimatui ribojimo, kraštovaizdžio apsaugos, biologinės įvairovės palaikymo, kultūros paveldo išsaugojimo ir aktualizavimo, bei kitais klausimais.

5.1 GAMTINĖ APLINKA

Gamtinis karkasas. Planuojama teritorija yra gamtinio karkaso teritorija. Neįgyvendinus bendrojo plano sprendinių, t.y. išeksploatavus planuojamoje teritorijoje esantį naudingųjų iškasenų telkinį ir nepertvarkius šios teritorijos, nebus įgyvendinami Gamtinio karkaso nuostatų reikalavimai - regeneracinė-restauracinė kryptis, susijusi su sudėtingų renatūralizacinių priemonių įgyvendinimu, ekologinių nuostatų stiprinimu ir tausojančio šių teritorijų naudojimo vystymu. Būtinojo gamtinio karkaso formavimo ir palaikymo nuostatos, įtvirtintos bendrojo plano koncepcijos alternatyvose, turės tiesioginį, žymų ir teigiamą poveikį biologinės įvairovės stabilumui ir gausėjimui.

Oro aplinkos kokybė. Registruotų sanitarinės apsaugos zonų planuojamoje teritorijoje nėra. Esami teritorijos oro kokybės rodikliai neviršija nustatytų užterštumo normų. Neįgyvendinus bendrojo plano sprendinių, t.y. išeksploatavus planuojamoje teritorijoje esantį naudingųjų iškasenų telkinį ir nepertvarkius šios teritorijos, tikėtinos neigiamos pasekmės aplinkos kokybei, kadangi teritorijoje vykdant karjero kasimo darbus žemės paviršiuje kaupiasi smulkios molio ir dulkio dalelės (smiltelės), kurias, neįgyvendinus bendrojo plano sprendinių, vėjas nešios po teritoriją ir jos aplinką. Atlikus teritorijos tvarkymo darbus, apželdinus, šis procesas bus sustabdytas ir nebekels nepatogumų aplinkiniams gyventojams, nebeturės įtakos TINP gamtiniams ir saugomiems objektams.

Paviršiniai vandenys. Planuojamoje teritorijoje nėra upių ar ežerų. Vykdant smėlio ir žvyro kasybą, žaliavos praplovimui yra suformuoti gamtinio vandens gamybiniai baseinai. Neįgyvendinus bendrojo plano sprendinių, t.y. išeksploatavus planuojamoje teritorijoje esantį naudingųjų iškasenų telkinį ir nepertvarkius šios teritorijos, tikėtinos neigiamos pasekmės teritorijoje suformuotiems esantiems paviršinio vandens telkiniams dėl priežiūros trūkumo.

Požeminiai vandenys. Planuojamoje teritorijoje nėra požeminio vandens gręžinių, gretimybėse aplinkoje yra vienas mineralinio vandens gavybos gręžinys Nr. 56445 (nepradėtas naudoti) nutolęs nuo planuojamos teritorijos ribos apie 500 m, jo gylis 165 m, jo apsaugos zonos nepatenka į planuojamos teritorijos ribas. Kiti artimiausi požeminio vandens gavybos gręžiniai yra nutolę maždaug 150 - 200 m nuo planuojamos teritorijos ribos. Neįgyvendinus bendrojo plano sprendinių, t.y. išeksploatavus planuojamoje teritorijoje esantį naudingųjų iškasenų telkinį ir nepertvarkius šios teritorijos, tikėtina nei neigiamų, nei teigiamų pasekmių požeminių vandenų kokybei nebus.

Dirvožemis. Planuojamoje teritorijoje vykdoma smėlio ir žvyro kasyba Miškinių smėlio ir žvyro telkinio ribose, dirvožemio sluoksnis saugomas pylimuose, laikinose sąvartose arba panaudojamas rekultivuojamuose plotuose. Neįgyvendinus bendrojo plano sprendinių, t.y. išeksploatavus planuojamoje teritorijoje esantį naudingųjų iškasenų telkinį ir nepertvarkius šios teritorijos, tikėtina neigiamų pasekmių dirvožemiui nebus, tačiau taip pat nebus sukurtos prielaidos teigiamiems pokyčiams.

Gamtos ištekliai. Planuojamoje teritorijoje yra gamtinių išteklių – eksploatuojamas naudingųjų iškasenų telkinys. Neįgyvendinus bendrojo plano sprendinių, t.y. išeksploatavus planuojamoje teritorijoje esantį naudingųjų iškasenų telkinį ir nepertvarkius šios teritorijos, tikėtina nei neigiamų, nei teigiamų pasekmių gamtos ištekliams nebus.

Miškai ir želdynai. Valstybinės reikšmės miškų plotų planuojamoje teritorijoje nėra. Miškų naudmenos užima apie 3% planuojamos teritorijos ploto. Neįgyvendinus bendrojo plano sprendinių,

t.y. išeksploatavus planuojamoje teritorijoje esantį naudingųjų iškasenų telkinį ir nepertvarkius šios teritorijos, tikėtina neigiamų pasekmių esamiems miškams ir želdynams nebus, tačiau taip pat nebus sukurtos prielaidos teigiamiems pokyčiams.

Gamtos paveldas. Gamtos paveldo objektų planuojamoje teritorijoje nėra, todėl neįgyvendinus bendrojo plano sprendinių neigiamų pokyčių nenumatoma. Gamtos paveldo objektų, jų teritorijos apsaugos ir tvarkymo ypatumus nustato Saugomų teritorijų įstatymas, Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas ir Gamtos paveldo objektų nuostatai, kurie bendruoju planu negali būti keičiami.

Kraštovaizdis. Planuojama teritorija patenka į ypač saugomo šalies vizualinio estetinio potencialo arealą (Trakų – Aukštadvario kalvotas ežerynas), kuriame taikomi vizualinės apsaugos reikalavimai. Lietuvos Respublikos bendrasis planas numato, kad vertinant poveikį kraštovaizdžiui turi būti siekiama išsaugoti vizualiai išraiškingiausias kraštovaizdžio struktūras, šių teritorijų esamą kraštovaizdžio pobūdį, natūralius procesus, užtikrinti apsaugą nuo vizualinės taršos. TINP ir gretimų jam apylinkių kraštovaizdį skirstant į morfologiškai smulkesnes dalis, tampa akivaizdu, kad skirtingos dalys kraštovaizdžio vaizdingumo požiūriu yra nevienodos vertės. Kadangi kraštovaizdžio išskirtinumą ir vizualinę vertę labiausiai apsprendžia reljefo išraiškingumas ir žemės naudmenų mozaikiškumas, jų sąskaidos laipsnis, kraštovaizdis vaizdingumo požiūriu ties Planuojama teritorija yra mažesnės vertės. Vertinant esamą situaciją planuojamoje teritorijoje yra smėlingos banguotos pakilumos, smėlingos banguotos lygumos ir karjerinės gavybos kompleksų (karjerų) morfologijos kraštovaizdis. Planuojamoje teritorijoje yra nustatomas šios teritorijos reglamentas dėl kraštovaizdžio vizualinio estetinio potencialo apsaugos. Neįgyvendinus bendrojo plano sprendinių, t.y. išeksploatavus planuojamoje teritorijoje esantį naudingųjų iškasenų telkinį ir nepertvarkius šios teritorijos, nebus sukurtos prielaidos teigiamiems kraštovaizdžio pokyčiams.

5.2 TERITORIJOS VYSTYMO DARNA

Visuomenė ir jos sveikata. Gyventojų planuojamoje teritorijoje nėra, kadangi didžiąją jos dalį užima naudingųjų iškasenų kasybos plotas. Teritorija ribojasi su Trakų miesto riba, yra Senųjų Trakų seniūnijoje, netoli seniūnijos centro - Senųjų Trakų kaimo.

Atsižvelgiant į AB "Lietuvos geležinkeliai" išduotų teritorijų planavimo sąlygų (2022-08-18 Nr. REG237764) reikalavimą *„Planuojant gyvenamąsias ar visuomeninės paskirties teritorijas geležinkelio gretimybėje, įvertinti triukšmo ir vibracijos lygį nuo esamų ar naujai įrengiamų geležinkelio kelių: atlikti matavimus, skaičiavimus bei numatyti veiksmingas triukšmo ir vibracijos mažinimo priemones.“* bei Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos išduotų teritorijų planavimo sąlygų (2022-08-19 Nr. REG238016) reikalavimą *„Įvertinti planuojamos komercinės veiklos bei transporto srautų poveikį (triukšmo ir oro taršos) esamai teritorijai bei besiribojančioms su planuojama teritorija, šio poveikio pakitimus realizuojant planavimo sprendinius. Nustačius galimą neigiamą poveikį numatyti ir realizuoti kompensacines priemones.“*, konkretizuotų sprendinių formavimo stadijoje bus atliekami triukšmo, oro taršos, vibracijos matavimai ir vertinamas bendrojo plano konkretizuotų sprendinių poveikis visuomenės sveikatai. Tolimesnėse projektavimo stadijose turės būti atliekamas vertinimas dėl konkrečios komercinės veiklos Planuojamoje teritorijoje galimybių ir poveikio visuomenei ir jos sveikatai.

Artimiausias radiotechninis objektas yra Gedimino g. 24, Trakų m. (apie 500 m nuo Planuojamos teritorijos ribos), kitas objektas yra kiek toliau – Vilniaus g. 4, Senuosiuose Trakuose (apie 1100 m nuo Planuojamos teritorijos ribos). Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos teikiamų Radiotechninių objektų elektromagnetinės spinduliuotės matavimų rezultatų duomenimis (https://nvsc.lrv.lt/lt/atviri-duomenys-1-1/radiotechniniu-objektu-elektromagnetines-spinduliuotes-matavimu-rezultatai/, atnaujinimo data: 2023-12-20), atliktų elektromagnetinės spinduliuotės matavimų parametrai šių objektų aplinkoje neviršijo HN 80:2015 nustatytų leidžiamų verčių.

Neįgyvendinus bendrojo plano sprendinių, t.y. išeksploatavus planuojamoje teritorijoje esantį naudingųjų iškasenų telkinį ir nepertvarkius šios teritorijos, tikėtina neigiamų prielaidų visuomenei ir jos sveikatai nebus, tačiau taip pat nebus sukurtos prielaidos teigiamiems pokyčiams.

Socialinė aplinka. Planuojamoje teritorijoje nėra socialinės infrastruktūros. Neįgyvendinus bendrojo plano sprendinių, t.y. išeksploatavus planuojamoje teritorijoje esantį naudingųjų iškasenų telkinį ir nepertvarkius šios teritorijos, nebus sukurtos prielaidos teigiamiems socialinės aplinkos pokyčiams.

Ekonominė aplinka. Neįgyvendinus bendrojo plano sprendinių, tikėtinos šios neigiamos pasekmės ekonominei aplinkai - išeksploatavus planuojamoje teritorijoje esantį naudingųjų iškasenų telkinį ir nepertvarkius šios teritorijos nebus sukurtos prielaidos ekonominės aplinkos gerinimui tolimesnėje perspektyvoje.

Plėtra, kuri įvyktų įgyvendinus bendrojo plano sprendinius, visais bendrais visuomenei (ne atskiriems jos individams) svarbiais socialiniais, ekonominiais, finansiniais, gyvenamosios aplinkos ir kitais aspektais yra naudinga ir lemianti ilgalaikes teigiamas pasekmes, jos nevykdant esamos būklės pokyčių nebūtų arba tolimoje perspektyvoje jie būtų neigiami.

5.3 MATERIALUSIS TURTAS, KULTŪROS PAVELDAS

Materialusis turtas. Neįgyvendinus bendrojo plano sprendinių, t.y. išeksploatavus planuojamoje teritorijoje esantį naudingųjų iškasenų telkinį ir nepertvarkius šios teritorijos (nevykdant urbanizacijos procesų, paremtų darnaus vystymosi principais, nevystant inžinerinės infrastruktūros ir t.t..), tikėtina ilgainiui menktų esamo materialiojo turto vertė, kadangi teritorijos potencialas nebūtų išnaudojamas.

Nekilnojamasis kultūros paveldas. Nekilnojamojo kultūros paveldo objektų planuojamoje teritorijoje nėra, todėl neįgyvendinus bendrojo plano sprendinių neigiamų pokyčių nenumatoma. Nekilnojamojo kultūros paveldo objektų saugojimas reglamentuojamas Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymu (1994 m. gruodžio 22 d. Nr. I-733). Nekilnojamojo kultūros paveldo objektų teritorijos tvarkomos pagal kultūros paveldo objektų tvarkymo reglamentus ir projektus. Apsaugos teritorinės priemonės konkretizuojamos teritorijų specialiaisiais ir detaliaisiais planais bei objektų, įrašytų į Kultūros vertybių registrą, individualiais apsaugos reglamentais. Nekilnojamojo kultūros paveldo objektų bei vietovių teritorijose ir apsaugos zonose planuojama veikla reglamentuojama nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiaisiais planais bei kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais.

6 TERITORIJŲ, KURIOS GALI BŪTI REIKŠMINGAI PAVEIKTOS, APRAŠYMAS

6.1 SAUGOMOS TERITORIJOS

Saugomose teritorijose, taip pat ekologinės apsaugos zonose žemės naudojimas reglamentuojamas Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymu, Specialiosiomis žemės naudojimo sąlygomis, Aplinkos apsaugos, Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos, Saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių, Laukinės gyvūnijos, Laukinės augalijos, Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo, Miškų, Teritorijų planavimo, bei kitais įstatymais.

Planuojama teritorija nepatenka į registruotų saugomų teritorijų ribas, tačiau ribojasi su saugoma teritorija – Trakų istoriniu nacionaliniu parku (žr. pav. Trakų istorinio nacionalinio parko kraštovaizdžio struktūros schema su pažymėta planuojama teritorija žemiau):

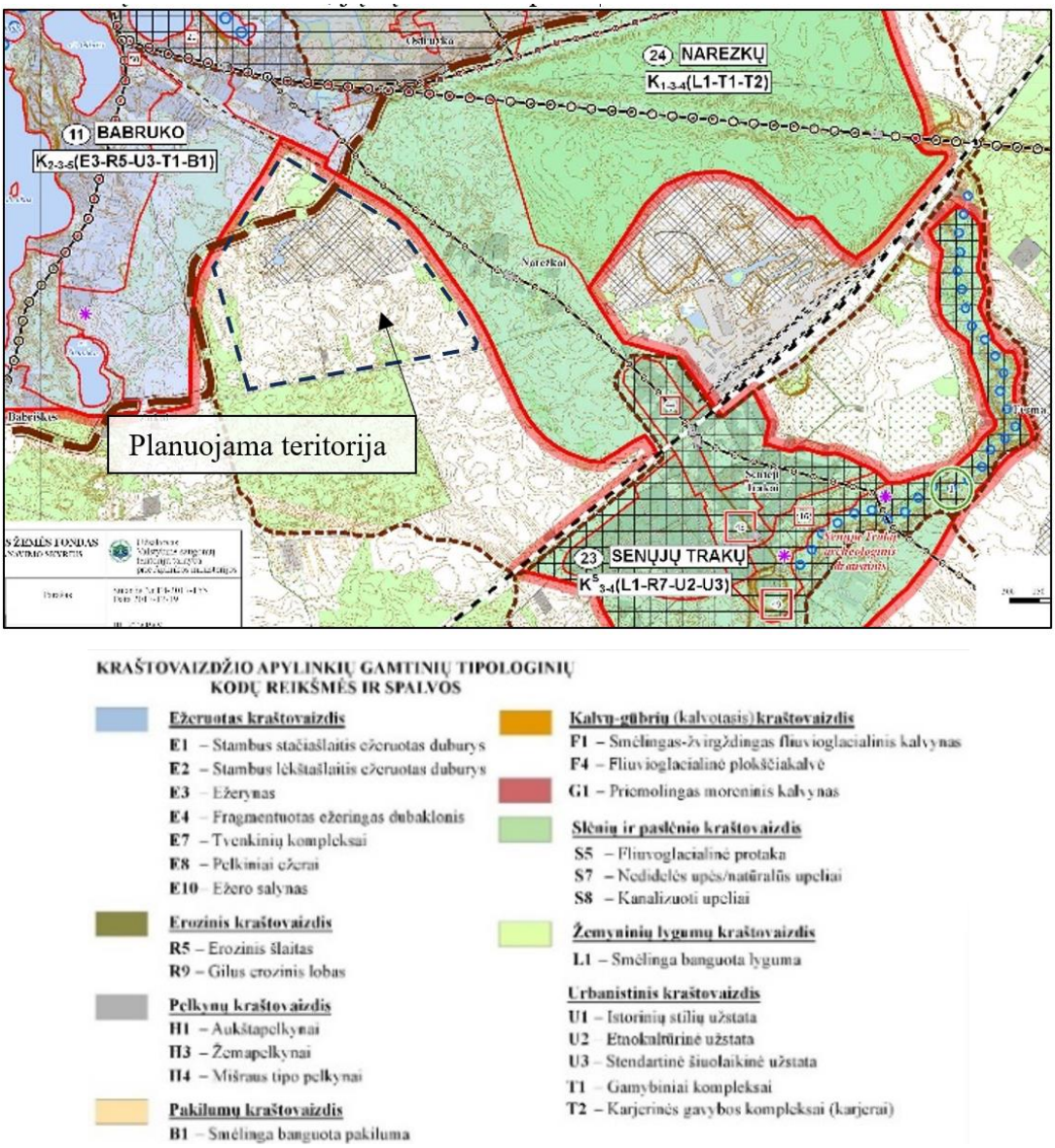

Pav. 8 Trakų istorinio nacionalinio parko kraštovaizdžio struktūros (vietovių lygmenyje) schemos ištrauka

Trakų istorinio nacionalinio parko teritorijoje esantis gamtinis - kultūrinis kraštovaizdis nacionaliniame kontekste laikomas kaip ypač raiškus. Tačiau, žvelgiant detaliau, TINP ir gretimų jam apylinkių kraštovaizdį skirstant į morfologiškai smulkesnes dalis, tampa akivaizdu, kad skirtingos dalys kraštovaizdžio vaizdingumo požiūriu yra nevienodos vertės. Kraštovaizdžio išskirtinumą ir vizualinę vertę labiausiai apsprendžia reljefo išraiškingumas ir žemės naudmenų mozaikiškumas, jų sąskaidos laipsnis (žr. pav. aukščiau pagal „Trakų istorinio nacionalinio parko kraštovaizdžio struktūros aprašas“, rengėjas VĮ Valstybės žemės fondas Kraštotvarkos ir teritorijų planavimo skyrius). Pietrytinė Trakų istorinio nacionalinio parko dalis, kuri sietina su fliuvioglacialinėmis smėlėtomis – žvyringomis lygumomis dėl silpniau išreikšto reljefo, yra mažiau vaizdinga lyginant su ta dalimi, kuri yra ežeringose aukštumose. Planuojama teritorija ir jos aplinka patenka į banguoto smėlingo - žvyringo, agrarinio – miškingo kraštovaizdžio arealą, kuris dominuoja pietrytinėje parko teritorijos dalyje ir aplink ją bei viduje skiriasi pagrinde agrarinio įsavinimo laipsniu, bei sukultūrinimo pobūdžiu. Planuojama teritorija yra NAREZKŲ (24.) kraštovaizdžio vietovės pietvakarinėje dalyje - gana monotoniškame smėlingų banguotų lygumų (L1) kraštovaizdyje, kuris suskaidytas gamybiniais kompleksais (T1), ir karjerinės gamybos kompleksais (karjerais) (T2).

Siekiant sumažinti galimą poveikį TINP teritorijai:

a) Atliktas planuojamos teritorijos užstatymo poveikio TINP esančioms saugomoms vertybėms kompleksinis vertinimas;
b) Nustatyta Miškinių karjero teritorijos vizualinio baseino riba;
c) Nustatyta reguliuojamos apsaugos neurbanizuojama teritorija (nuo 80-100 m iki 100-190 m pločio, priklausomai nuo atstumo nuo TINP ribos, žr. pav. žemiau);

Pav. 9 Planuojamos teritorijos reguliuojamos apsaugos neurbanizuojamos teritorijos riba
Autoriai: Rengėjai

Remiantis atlikto vertinimo išvadomis, planuojant teritoriją taikomi urbanistinio audinio formavimo principai, leidžiantys maksimaliai atitraukti užstatymą nuo TINP ribos, maskuoti užstatymą, skaidant jį atskiromis kvartalinėmis grupėmis su želdynų intarpais tarp jų (žr. pav. žemiau).

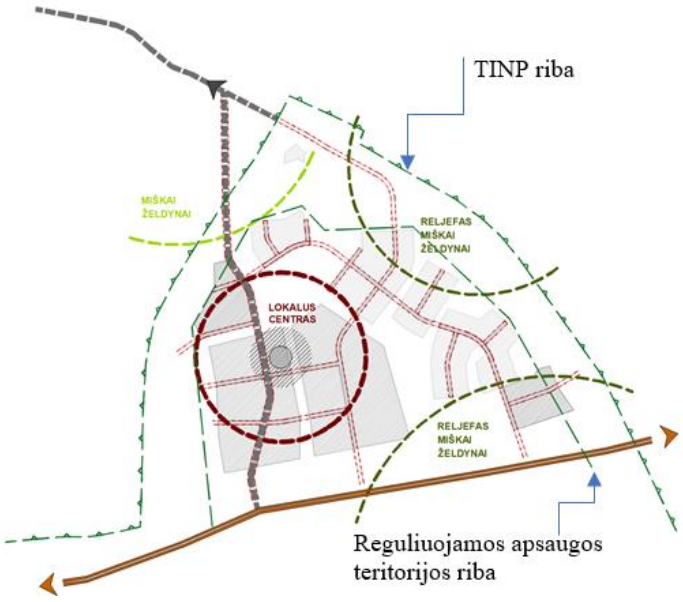

Pav. 10 Planuojamos teritorijos erdvinės struktūros modelis
Autoriai: Rengėjai

Urbanizuojamų teritorijų plėtra numatoma tik išeksploatuoto naudingųjų iškasenų telkinio teritorijoje, išeksploatuoto karjero žemumoje (apie 150-151 altitudė, apie 4-6 m žemiau buvusio žemės paviršiaus). Kadangi esamų aplinkinių teritorijų reljefo aukštis siekia apie 160 altitudę, planuojamas užstatymo aukštis (iki 10-12 m) iš esmės pasislėps esamo reljefo formose.

Zonoje arčiausiai vertingo TINP kraštovaizdžio teritorijos numatomas ekstensyviausiais užstatymas. Planuojamos teritorijos užstatymas formuojamas atskiromis grupėmis, prioritetiškai orientuojantis ir sekant TINP aplinkoje jau esamų vietovių užstatymo struktūrą.

6.2 SAUGOMŲ RŪŠIŲ RADAVIETĖS BEI AUGAVIETĖS (BUVEINĖS)

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų, grybų rūšių ir bendrijų įstatymo 8 straipsnio 9 punktu, saugomų rūšių apsauga užtikrinama atliekant planų ir programų strateginį pasekmių aplinkai vertinimą ir šių įvertinimų pagrindu ribojant ar draudžiant ūkinę ar kitokią veiklą, kuri gali daryti neigiamą poveikį saugomoms rūšims. Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytą informaciją, prie teritorijų, kurios gali būti reikšmingai paveiktos, priskiriamos saugomų rūšių radavietės bei augavietės (buveinės).

Saugoma rūšis – nykstanti, pažeidžiama, reta arba endeminė gyvūnų, augalų arba grybų rūšis, Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų, grybų rūšių ir bendrijų įstatymo nustatyta tvarka įrašyta į Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių sąrašą ir (arba) Europos bendrijos svarbos gyvūnų ir augalų rūšių sąrašus arba saugoma pagal tarptautinius susitarimus, taip pat visos laukinių paukščių rūšys, natūraliai paplitusios Europos Sąjungos valstybių narių europinėje teritorijoje.

Augavietė – augalų ir grybų, jų populiacijų natūrali augimo vieta.

Radavietė – geografinė vieta ar plotas, kuriuose aptinkama (pastebima) ar kitaip nustatoma gyvūnų rūšių individų.

Rūšies buveinė – specifiniais abiotiniais ir biotiniais veiksniais pasižyminti gamtinė aplinka, kurioje rūšis gyvena bet kuriuo savo biologinio ciklo etapu.

Saugomų rūšių radaviečių ir augaviečių informacija teikiama Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos Ministerijos saugomų rūšių informacinėje sistemoje (SRIS). Pagal šios sistemos duomenis planuojamoje teritorijoje ir jos artimoje aplinkoje identifikuota 12 saugomų rūšių radaviečių ar augaviečių (žr. lentelę žemiau).

Lentelė Nr. 6 Planuojamoje teritorijoje (paryškinta) ir jos aplinkoje aptinkamų saugomų rūšių radaviečių ir augaviečių sąrašas

Eil. nr.	Rūšis (lietuviškas pavadinimas)	Rūšis (lotyniškas pavadinimas)	Radavietės kodas	Paskutinio stebėjimo data
1.	Baltasis gandras	*Ciconia ciconia*	RAD-CICCIC034195	2010-07-30
2.	**Dirvoninis kalviukas**	***Anthus campestris***	**RAD-ANTCAM079845**	**2014-05-17**
3.	Dvijuostė nendradusė	*Graphoderus bilineatus*	RAD-GRABIL019512	2003-06-09
4.	Dvijuostė nendradusė	*Graphoderus bilineatus*	RAD-GRABIL110608	2008-06-17
5.	Dvijuostė nendradusė	*Graphoderus bilineatus*	RAD-GRABIL110609	2012-06-13
6.	Dvijuostė nendradusė	*Graphoderus bilineatus*	RAD-GRABIL110610	2018-06-29
7.	Dvijuostė nendradusė	*Graphoderus bilineatus*	RAD-GRABIL105113	2020-08-26

8.	**Paprastoji medšarkė**	***Lanius collurio***	**RAD-LANCOL079680**	**2008-04-29**
9.	**Pievinė lingė**	***Circus pygargus***	**RAD-CIRPYG079799**	**2008-06-15**
10.	Plačioji dusia	*Dytiscus latissimus*	RAD-DYTLAT105114	2020-08-26
11.	Plėšrioji medšarkė	*Lanius excubitor*	RAD-LANEXC079781	2008-05-20
12.	**Upinė žuvėdra**	**Sterna hirundo**	**RAD-STEHIR079844**	**2015-07-07**

Duomenų šaltinis: Saugomų rūšių informacinėse sistemos išrašas Nr. SRIS-2022-16355953

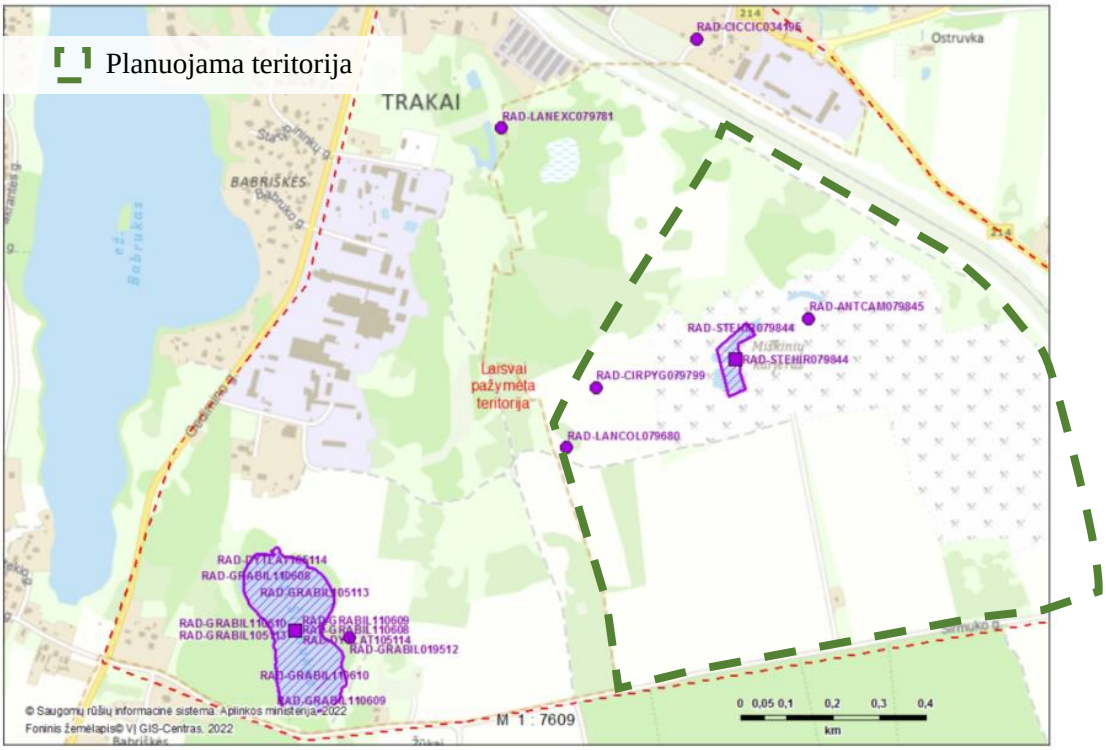

Pav. 11 Teritorijoje aptinkamų prašytų saugomų rūšių radaviečių ir augaviečių apžvalginis žemėlapis
Šaltinis: Saugomų rūšių informacinėse sistemos išrašas Nr. SRIS-2022-16355953

Pačioje Planuojamoje teritorijoje aptinkamų rūšių radaviečių ir augaviečių lokalizacija yra parodyta paveiksle aukščiau. Visos į planuojamos teritorijos ribas patenkančios radavietės (4) yra išsidėsčiusios teritorijos šiaurinėje pusėje šalia esamų vandens telkinių. Planuojamoje teritorijoje stebėti paukščiai: dirvoninis kalviukas, pievinė lingė, paprastoji medšarkė, apie šių rūšių radaviečių būseną ir veiklos požymius duomenų nėra, stebėjimo datos svyruoja tarp 2008 – 2014 m. Taip pat teritorijoje stebėta upinė žuvėdra, apie jos radavietės būseną ir veiklos požymius duomenų taip pat nėra, tačiau stebėtas suaugęs individas veisimosi vietoje (2015 m.). Remiantis šiais duomenimis daroma prielaida, kad šiuo metu išeksploatuotoje ar eksploatuojamoje karjero teritorijoje, kurioje numatoma pertvarka, saugomų rūšių tikėtina nėra.

Abiejų koncepcijos alternatyvų atveju radavietės yra gamtinio karkaso elementų saugojimo zonose. Kadangi šiuo metu radavietės yra eksploatuojamo karjero gretimybėse, o abi koncepcijos alternatyvos numato esamo gamtinio karkaso išlaikymą, miškų gausinimą, želdynų priežiūrą ir urbanistinė plėtra saugomų rūšių radavietėse nenumatoma (žr. schemas, pateikiamas žemiau), įgyvendinus planą tikėtinas teigiamas poveikis esamoms radavietėms, sukuriamos sąlygos saugomų gyvūnų, augalų, grybų rūšių atsiradimui. Bendrai numatoma, kad žemės ūkio, miškų, želdynų (atskirųjų ir priklausomųjų) teritorija sudaro apie 75,9 ha, tai yra apie 71% visos planuojamos teritorijos.

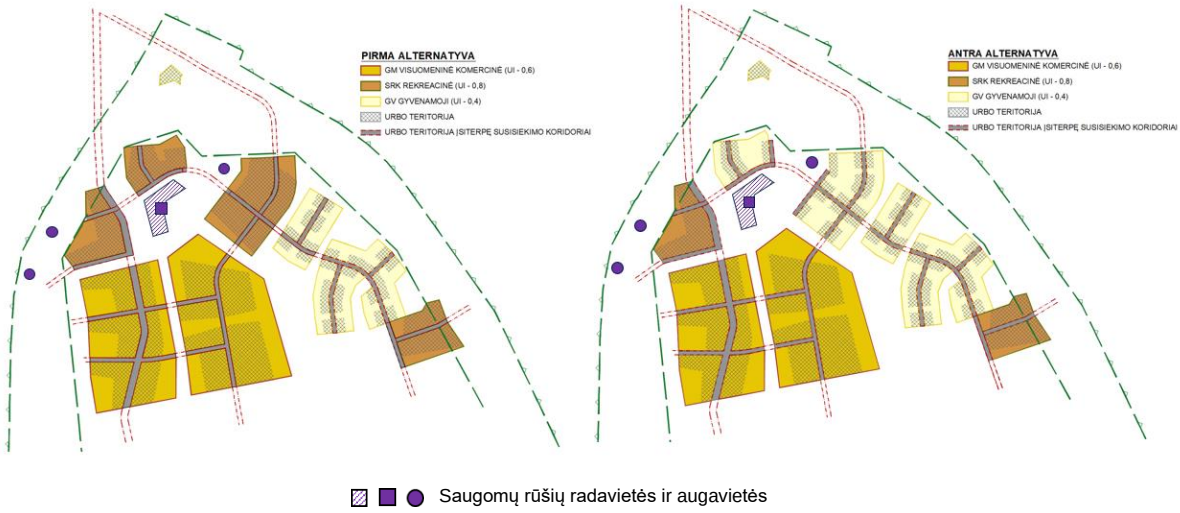

Pav. 12 Koncepcijos alternatyvų urbanistinės struktūros schemos ir planuojamoje teritorijoje aptinkamų saugomų rūšių radaviečių ir augaviečių lokalizacija
Autoriai: Rengėjai

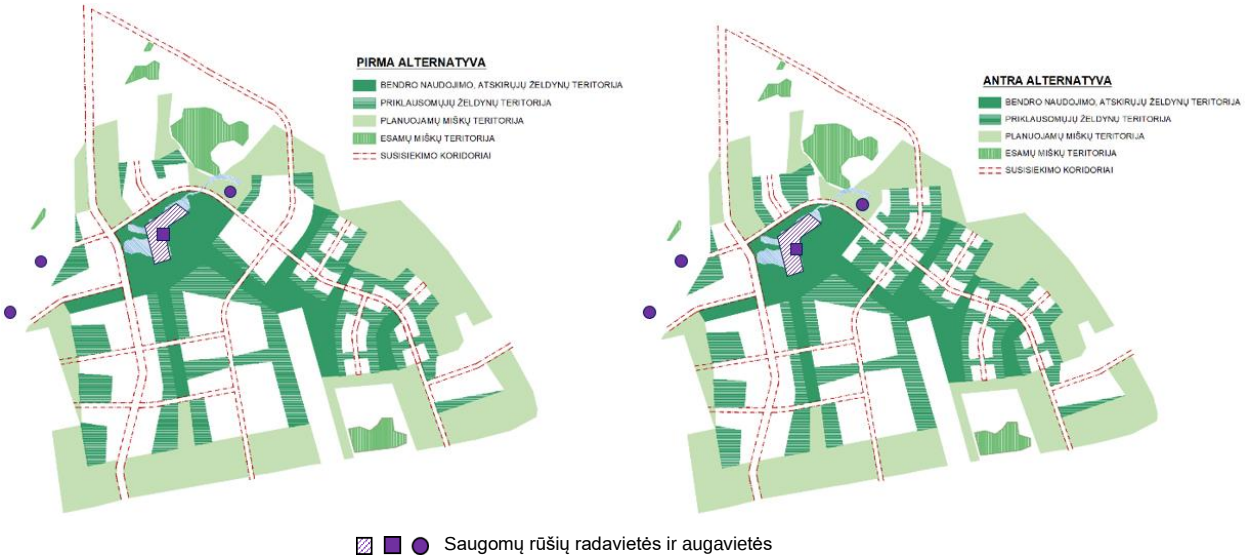

Pav. 13 Koncepcijos ekosistemos schema ir planuojamoje teritorijoje aptinkamų saugomų rūšių radaviečių ir augaviečių lokalizacija
Autoriai: Rengėjai

6.3 EUROPOS BENDRIJOS SVARBOS NATŪRALIOS BUVEINĖS

Pagal Lietuvos erdvinės informacijos portale (www.geoportal.lt/map) pateikiamus duomenys apie Europos Bendrijos svarbos natūralias buveines, jų sklaidą teritorijoje, planuojamoje teritorijoje ir jos gretimybėse Europos Bendrijos svarbos natūralių buveinių nėra.

6.4 GAMTINIS KARKASAS

Gamtinio karkaso teritorijų apsaugos, naudojimo ir tvarkymo reikalavimus nustato Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymas, Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų, Aplinkos apsaugos, Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos, Saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių, Laukinės gyvūnijos, Laukinės augalijos bei kiti teisės aktai.

Gamtinis karkasas - vientisas gamtinio ekologinio kompensavimo teritorijų tinklas, užtikrinantis ekologinę kraštovaizdžio pusiausvyrą, gamtinius ryšius tarp saugomų teritorijų, kitų aplinkosaugai svarbių teritorijų ar buveinių, taip pat augalų ir gyvūnų migraciją tarp jų.

Planuojama teritorija ir jį supančios aplinkinės teritorijos patenka į regioninės svarbos gamtinio karkaso (toliau - GK) struktūroms priskiriamus plotus. Pagal Trakų rajono savivaldybės bendrąjį planą planuojama teritorija yra gamtinio karkaso teritorija, beveik visa patenka į regioninės svarbos geoekologinės takosyros (T3) ir nedidelė planuojamos teritorijos pietrytinė dalis – į vietinės svarbos vidinio stabilizavimo (S3) arealus. T3 ir S3 – tai GK teritorijų kraštovaizdžio formavimo tipas – grąžinami ir gausinami kraštovaizdžio natūralumą atkuriantys elementai. Atsižvelgus į numatomos tvarkyti teritorijos geoekologinį potencialą (vyrauja agrariniai naudmenys (pievos ir ariamos žemės) traktuojami kaip silpno arba pažeisto geoekologinio potencialo) ir karjero eksploatacijos faktą (į kurį nebuvo atsižvelgta rengiant rajono savivaldybės bendrojo plano keitimo sprendinius), dalyje, kur vykdoma karjero eksploatacija, arealo GK geoekologinis potencialas vertintinas kaip stipriai pažeistas – degraduotas.

Žemės naudojimo zonų dalys, patenkančios į gamtinį karkasą vystomos papildomai atsižvelgiant į Gamtinio karkaso nuostatų reikalavimus žemės naudojimui. Gamtiniame karkase esančių kitos paskirties žemės sklypų užstatymo tankis ribojamas iki 30 procentų sklypo ploto. Neužstatomoje teritorijų dalyje formuojamos besijungiančios gamtinio karkaso struktūros, kurias sudaro priklausomieji želdynai, vandens telkiniai ir jų dalys, miškų ūkio paskirties žemės sklypai (žemės ūkio paskirties sklype buvusios miško naudmenos), kitos paskirties žemės sklypuose esantys atskirieji (rekreaciniai, apsauginiai, ekologiniai) želdynai. Želdynai formuojami apie 10,6 ha teritorijoje, kas sudaro 10 procentų planuojamos teritorijos. Kiti žali plotai ir miškai koncentruojami šiaurinėje ir rytinėje teritorijos dalyje, kuriant reguliuojamos apsaugos zoną nuo TINP ribos bei pietinėje dalyje nuo Trakų pietinio aplinkelio. Naujai kuriama gamtinio karkaso kraštovaizdžio formavimo struktūra formuoja nepertraukiamas žaliąsias jungtis, kurios sujungia naujai kuriamus ir esamus želdynus su viso Trakų miesto žaliaisiais plotais.

6.5 KRAŠTOVAIZDIS

Vertinant iš kraštovaizdžio perspektyvos – planuojama teritorija yra ypač saugomo šalies vizualinio estetinio potencialo areale - Trakų – Aukštadvario kalvotame ežeryne (žr. pav. žemiau). Tačiau, žvelgiant detaliau, TINP ir gretimų jam apylinkių kraštovaizdį skirstant į morfologiškai smulkesnes dalis, tampa akivaizdu, kad skirtingos dalys kraštovaizdžio vaizdingumo požiūriu yra nevienodos vertės.

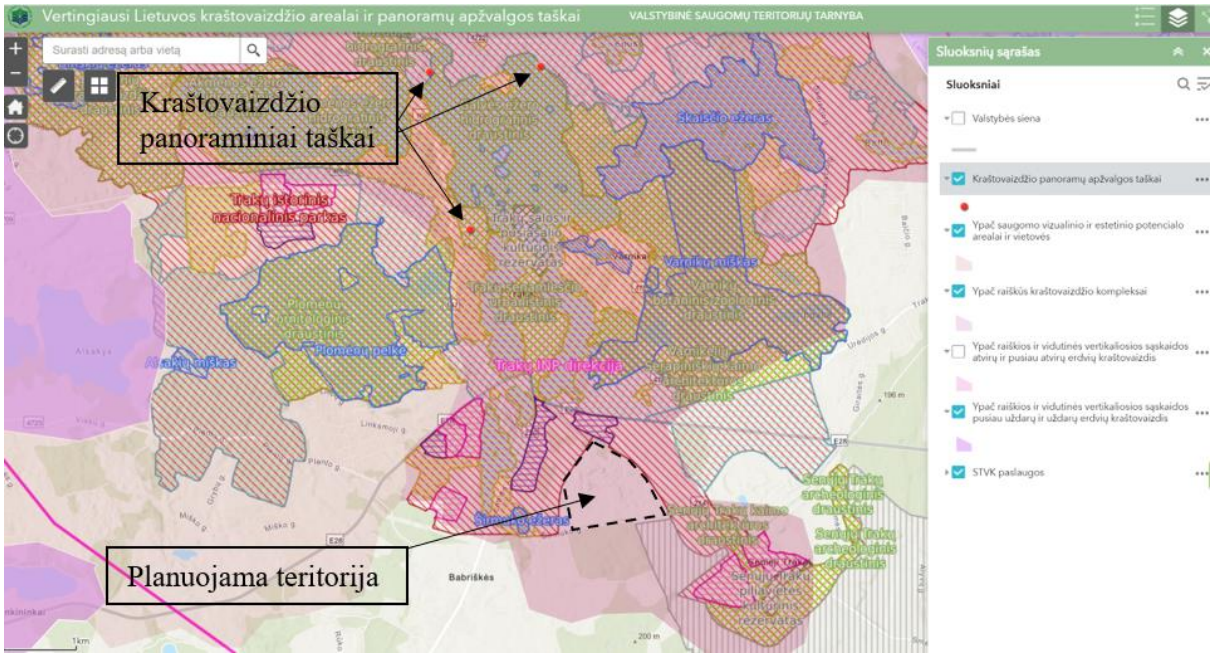

Pav. 14 Vertingiausių Lietuvos kraštovaizdžio arealų ir panoramų taškų žemėlapio ištrauka
Šaltinis: vstt.lt - arcgis.com

Kaip jau minėta skyriuje 6.1 Saugomos teritorijos, siekiant įvertinti planuojamos teritorijos užstatymo poveikį TINP esančioms saugomoms vertybėms, atliktas kompleksinis vertinimas, kurio apimtyje atliktas ir vizualinio numatomų sprendinių poveikio vertinimas ir nustatyta Miškinių karjero teritorijos vizualinio baseino riba. Vertinimas parodė, kad planuojama teritorija Kraštovaizdžio erdvės savybių požiūriu patenka į nedidelį apie 1 kv. km. dydžio vizualinį baseiną, tolimus vizualinius ryšius apribojančią teritoriją, kurioje vizualinio barjero vaidmenį atlieka medžių juostos ir masyvai, o iš dalies ir iškilios reljefo formos. Dėl šių (vertinimo ataskaitoje plačiau aprašytų) aplinkybių nustatyta, kad šiuo metu eksploatuojamas karjeras, arba su jo veikla susiję požymiai nuo žemės paviršiaus matomi, arba gali būti matomi santykinai nedideliame plote (žr. schemą žemiau).

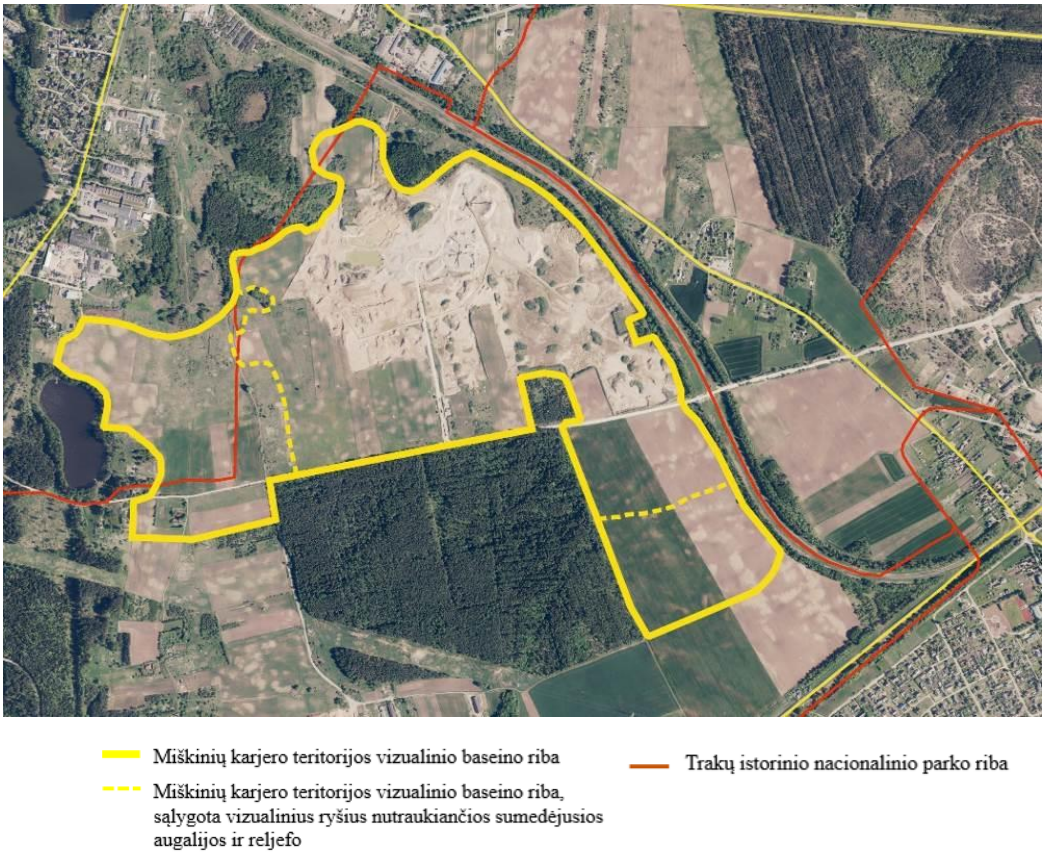

Pav. 15 Miškinių karjero teritorijos vizualinio baseino riba
Autoriai: Rengėjai

Vizualinio baseino dydis ir išorinė morfologija nepasikeis karjero teritoriją transformavus į mažaaukštės gyvenamosios – visuomeninės - komercinės statybos teritoriją. Būsimieji statiniai, kurie iš planuojamų antropogeninių objektų turės galimai reikšmingiausią vizualinį poveikį, bus lokalizuoti išeksploatuotoje karjero dalyje, kurios paviršiaus altitudė yra 4 – 6 m žemiau nei karjero prieigose esantis paviršius. Dėl tos priežasties iki 10 m aukščio pastatai didesne dalimi atsidurs dar mažesniame, išeksploatuoto ir rekultivuoto karjero dugne lokalizuotame vizualiniame baseine, gerai suvokiamame ir apžvelgiamame nuo jo pakraščio (nuo sąlyginės dabartinio karjero briaunos), ir beveik nedaranti įtakos (vizualinio poveikio) prieš tai aprašytame vizualiniame baseine.

Vertinant planuojamo objekto vizualinio poveikio galimybes, svarbu vertinti poveikį TINP teritorijai (plačiau aprašytas skyriuje 6.1 Saugomos teritorijos) bei artimiausiems panoraminės apžvalgos taškams, kurių planuojamos teritorijos aplinkoje išskirta trys:

- Aukštuma šiaurės rytinėje Galvės ež. pakrantėje (apžvalgos vieta);
- Kalva prie kelio Trakai-Vievis Galvės ež. šiaurės vakarinėje pakrantėje (apžvalgos vieta);
- Trakų senamiestis (apžvalgos vieta).

Žemiau lentelėje pateikiami visų panoraminių taškų lokacija ir apžvalgos vertinimas.

Lentelė Nr. 7 Panoraminių taškų apžvalgos vertinimas

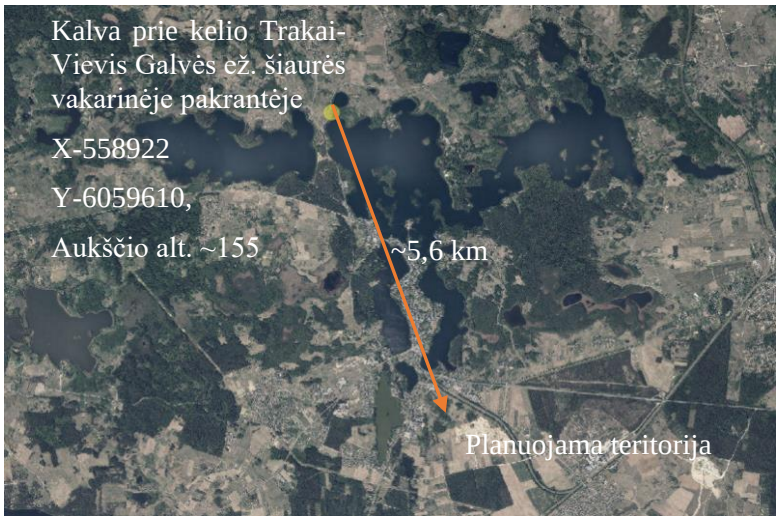	Iš apžvalgos taško planuojama teritorija niekaip neapžvelgiama, nes nutolusi daugiau kaip 5,6 km, apžvalgos taško absoliutinis aukštis panašus kaip planuojamos teritorijos, planuojamos teritorijos kryptimi esantys aukštesni reljefo pakilimai ir augalija, želdiniai riboja tolimą matymą.
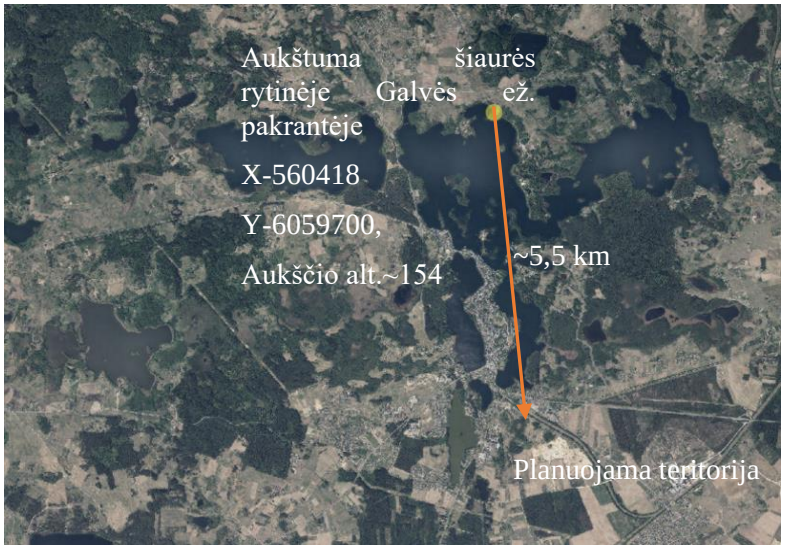	Planuojama teritorija nutolusi nuo apžvalgos aikštelės daugiau kaip 5,5 km, apžvalgos taško absoliutinis aukštis ~154, planuojamos teritorijos kryptimi esantys aukštesni reljefo pakilimai ir augalija, želdiniai riboja tolimą matymą, todėl ir iš šio apžvalgos taško niekaip neapžvelgiama.
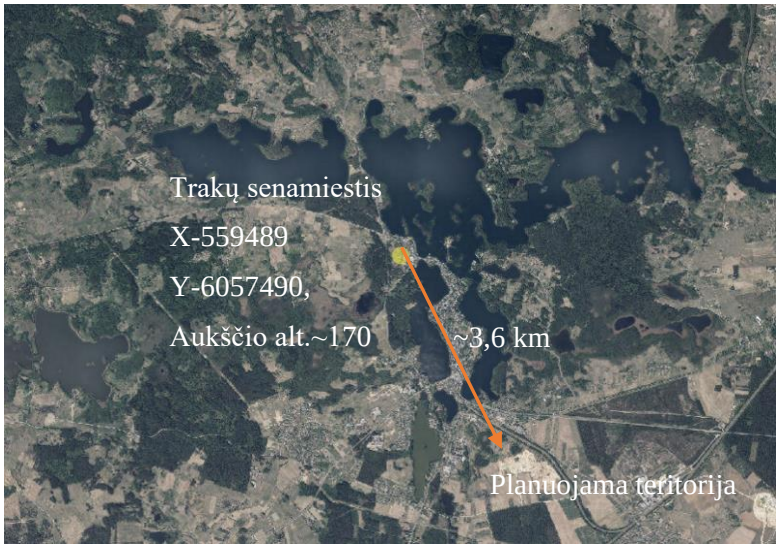	Apžvalgos taškas Trakų senamiestyje, planuojama teritorija nutolusi daugiau kaip 3,6 km, apžvalgos taško absoliutinis aukštis aukštesnis kaip planuojamos teritorijos ir siekia 170 a.a. Planuojamos teritorijos kryptimi esantys reljefo pakilimai ir augalija, želdiniai bei pastatai riboja tolimesnį matymą.

Vertinime identifikuoti dar du reikšmingi panoraminės apžvalgos taškai, kurie teoriškai turėtų Miškinių karjero teritorijos tiesioginio matomumo galimybes - Galvės ežero apžvalgos aikštelė ir Jovariškių neoficiali apžvalgos vieta, tačiau analizė parodė, kad šie taškai, kaip potencialios Miškinių karjero teritorijos apžvalgos ir poveikio TINP kraštovaizdžiui vertinimo vietos, yra nefunkcionalūs.

Vertinant vizualinį poveikį taikytas principas „aš nematau ir manęs nemato“ - t.y. jei iš vietos, žvelgiant nuo aukščiausio objekto paviršiaus nematome reikšmingai dominuojančių gamtinių – kultūrinių objektų, tai ir žvelgiant nuo šių objektų potencialios vizualinės taršos vieta, ar joje esantys objektai bus vizualiniu požiūriu mažai reikšmingi, ar net nereikšmingi. Pirminiai pavieniai vizualiniai ryšiai su pavieniais aukštesniais Trakus identifikuojančiais objektais atsiranda 40 m aukštyje, o 80 m aukštyje jie tampa aiškūs, ryškūs ir reikšmingi. Įvertinus tai, kad Miškinių karjero teritorijoje gyvenamosios mažaaukštės ir komercinės paskirties pastatai bus formuojami karjero dugne, ir jie virš dabartinio greta esančio reljefo paviršiaus iškils iki 3 – 4 m, akivaizdu, kad jų poveikis vietos ir greta esančio Trakų INP teritorijos kraštovaizdžiui bus nereikšmingas, o pritaikius maskavimo želdynais priemones - neutralus.

6.6 MIŠKAI

Planuojamoje teritorijoje miškai yra išsidėstę miškų ūkio paskirties, žemės ūkio paskirties žemės sklypų teritorijose, laisvoje valstybinėje žemėje, kurioje nesuformuoti sklypai. Didžiausias miško masyvas yra šiaurinėje planuojamos teritorijos dalyje.

Numatoma, kad ne tik gausinant kraštovaizdžio natūralumą atkuriančius elementus, bet ir kuriant žmonių poilsiui pritaikytą infrastruktūrą (bendro naudojimo, želdynų), visos priemonės bus jungiamos į vientisą rekreacinės paskirties želdynų sistemą kartu su miškų teritorijomis. Abejose alternatyvose numatomas neurbanizuojamų miškų ir miškingų teritorijų plėtojimas.

6.7 NEKILNOJAMOJO KULTŪROS PAVELDO OBJEKTAI

Planuojamoje teritorijoje nėra saugomų kultūros objektų (žr. pav. žemiau). Artimiausi kultūros vertybių registro objektai – Trakų žydų senosios kapinės ir Senųjų Trakų kaimo istorinė dalis (~0,6 km atstumu nuo planuojamos teritorijos), Antrojo pasaulinio karo Sovietų Sąjungos karių palaidojimo vieta (~0,8 km), Trakų senojo miesto vieta (~1 km).

Kaip jau plačiau aprašyta skyriuose 6.1 Saugomos teritorijos ir 6.5 Kraštovaizdis, rengiant bendrąjį planą atliktas Planuojamos teritorijos užstatymo poveikio TINP esančioms saugomoms vertybėms kompleksinis vertinimas ir nustatyta Miškinių karjero teritorijos vizualinio baseino riba, parengtos rekomendacijos vizualinio poveikio aplinkinėms teritorijoms mažinimui. Šiuose skyriuose (bei vertinimo dokumente) taip pat plačiau aprašytas galimas poveikis tiek TINP, tiek aplinkiniam kraštovaizdžiui, kas apima ir kultūrinį kraštovaizdį ir potencialų poveikį kultūros objektams.

Kadangi Planuojamoje teritorijoje gyvenamosios mažaaukštės ir komercinės paskirties pastatai bus formuojami karjero dugne, ir jie virš dabartinio greta esančio reljefo paviršiaus iškils iki 3 – 4 m, poveikis vietos ir greta esančios teritorijos kraštovaizdžiui bus nereikšmingas. Urbanistinio audinio formavimo principai ir taikomos maskavimo želdynais priemonės leis užtikrinti, kad numatoma plėtra nedarytų nei vizualinės, nei kitokios neigiamos įtakos artimiausioje planuojamos teritorijos aplinkoje esantiems kultūros paveldo objektams.

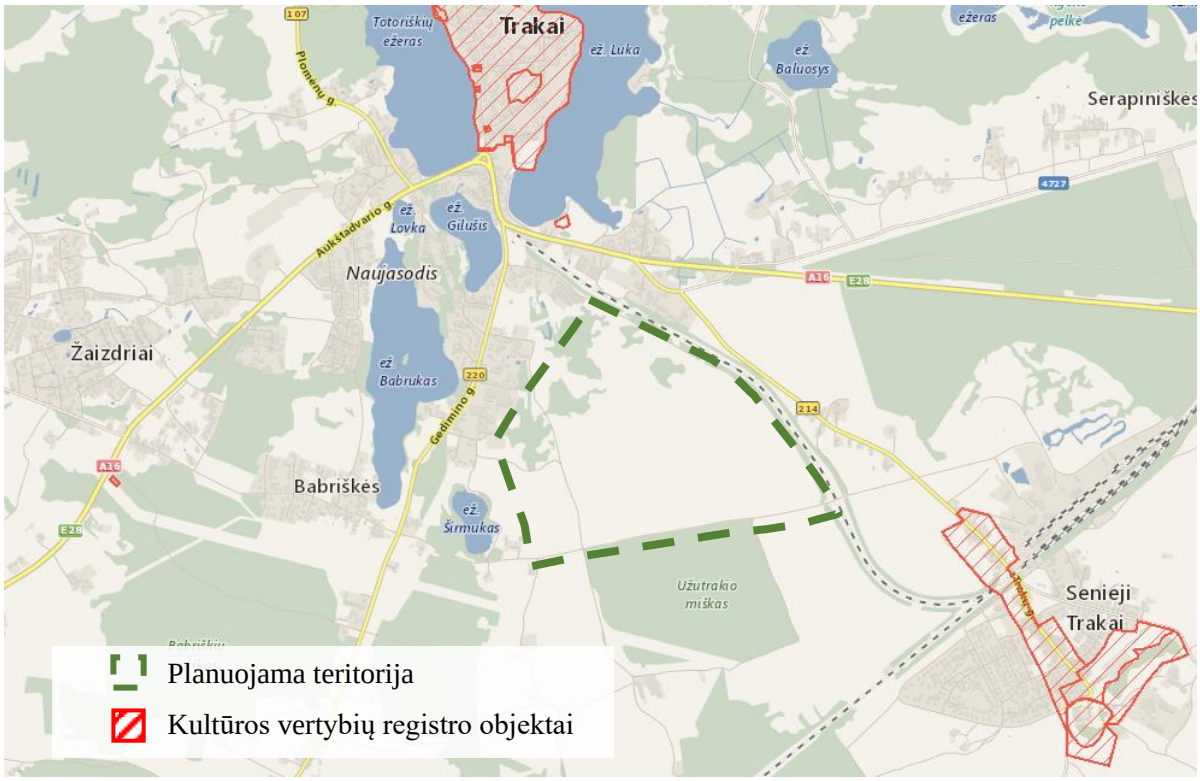

Pav. 16 Kultūros paveldo registro žemėlapio ištrauka
Šaltinis: https://kvr.kpd.lt/

6.8 NAUDINGŲJŲ IŠKASENŲ TELKINIAI

Didžiąją Planuojamos teritorijos dalį užima naudingųjų iškasenų kasybos teritorija (žr. pav. žemiau) - planuojamoje teritorijoje yra Miškinių smėlio ir žvyro naudingųjų iškasenų telkinys (identifikacijos Nr. 846), kuriam galioja Trakų rajono Miškinių telkinio smėlio ir žvyro išteklių dalies žemės gelmių naudojimo plano (TPD Nr. T00081926) keitimas, patvirtintas 2024-02-01 LGT prie AM direktoriaus įsakymu Nr.1-39, ir Trakų rajono Miškinių telkinio smėlio ir žvyro išteklių dalies žemės gelmių naudojimo planas (TPD registracijos Nr. T00086611), kuriam yra pradėta keitimo procedūra.

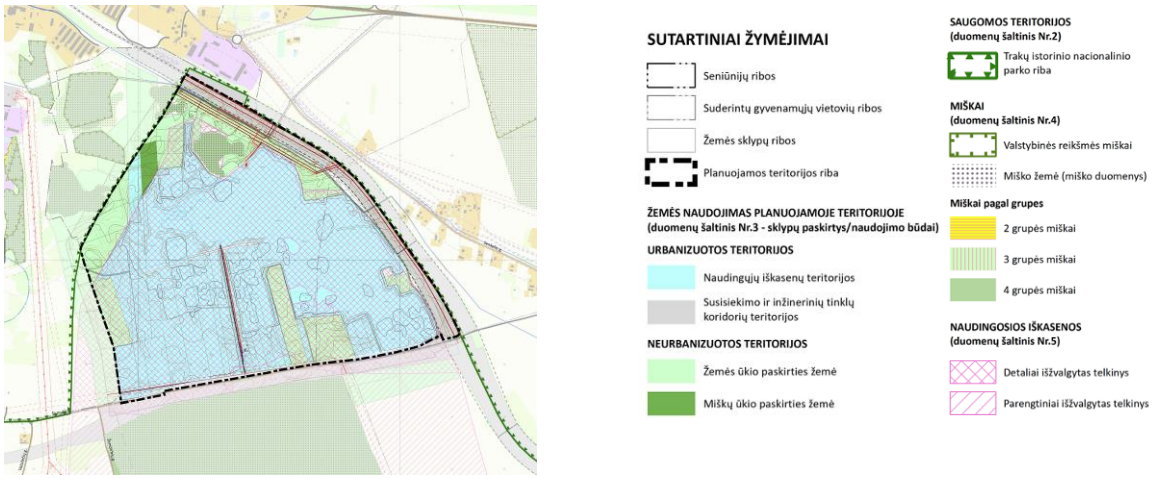

Pav. 17 Esamos būklės brėžinio ištrauka
Šaltinis: Rengėjai

SPAV atlikimo metu parengtas ir patvirtintas Trakų rajono Miškinių telkinio smėlio ir žvyro išteklių dalies žemės gelmių naudojimo plano keitimas (TPD Nr. S-VT-79-22-594), kuriuo, vadovaujantis

Trakų rajono savivaldybės bendrojo plano keitimo, patvirtinto 2021 m. kovo 25 d. Trakų rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. S1E-59, sprendiniais, pakeisti karjero rekultivacijos būdas ir eiga.

Sprendiniuose numatoma, kad baigus karjero eksploataciją ir rekultivavus kasybos darbais pažeistus plotus pagrindinė žemės sklypo kad. Nr. 7970/0001:1734 naudojimo paskirtis būtų paliekama kita KT. Žemės sklypui numatomi keli galimi naudojimo būdai (vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos (G1), visuomeninės paskirties teritorijos (V), komercinės paskirties objektų teritorijos (K), susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų teritorijos (I1), susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos (I2), bendro naudojimo (miestų, miestelių ir kaimų ar savivaldybių bendro naudojimo) teritorijos (B); rekreacinės teritorijos (R); atskirųjų želdynų teritorijos (E)). Žemės sklypo kad. Nr. 7970/0001:1733 naudojimo paskirtis būtų paliekama kita KT, žemės naudojimo būdas - susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos (I2).

Kitos Trakų rajono Miškinių telkinio smėlio ir žvyro išteklių dalies žemės gelmių naudojimo plano keitimo (TPD Nr. S-VT-79-23-858) rengimo procesas šios ataskaitos rengimo metu yra parengiamajame etape.

Pagal anksčiau parengtus ir galiojusius žemės gelmių naudojimo planus buvo numatoma, baigus karjero eksploataciją, teritoriją įmiškinti, tačiau beveik visas teritorijos paviršius dėl augalijos dangos nebuvimo nevykdo bioprodukavimo funkcijos ir įmiškinimas pareikalautų daug investicijų. Tuo tarpu vertinant bendruoju planu planuojamą teritorijos pernaudojimo situaciją galima modeliuoti, kad karjero eksploatacijos metu nuėmus santykinai sausą ir mažai derlingą grunto sluoksnį, maistingesnis (sunkesnės granuliometrinės sudėties) ir labiau drėgnas gruntas augalams yra lengviau pasiekiamas, kas sudaro ypač palankias, atsižvelgiant į hidrogeologinę situaciją, pasitelkiant reljefo geoplastikos priemones, formuoti labai skirtingas augimo sąlygas įvairių rūšių sumedėjusiems ir žoliniams augalams, kurie tiek iš vidaus, tiek per perimetrą papildytų formuojamą urbanistinę struktūrą.

7 SU PLANU AR PROGRAMA SUSIJUSIOS APLINKOS APSAUGOS PROBLEMOS, ATKREIPIANT DĖMESĮ Į PROBLEMAS, SUSIJUSIAS SU APLINKOS APSAUGAI SVARBIOMIS TERITORIJOMIS.

Pagrindinės su plano sprendinių įgyvendinimu susijusios aplinkos apsaugos problemos yra visuomenės sveikatos, gamtinės aplinkos ir kraštovaizdžio apsaugos problematika. Su šiomis problemomis susijusios galimos pasekmės yra vertinamos ankstesniuose skyriuose - 5 Esama aplinkos būklė ir jos pokyčiai, jei planas ar programa nebus įgyvendinti ir 6 Teritorijų, kurios gali būti reikšmingai paveiktos, aprašymas.

8 KOMPENSAVIMO PRIEMONĖS

Rengiant bendrojo plano koncepciją siekiama išsaugoti Trakų apylinkių savitumą, kuris neatsiejamas nuo kultūros paveldo (Trakų mieste ir Senuosiuose Trakuose) ir gamtinės aplinkos. Vystant teritorijos urbanistinę struktūrą, plėtojama viešoji socialinė, susisiekimo infrastruktūra bei želdynų sistema. Vystant teritoriją pagal bendrojo plano sprendinius, planuojama teritorija vystysis darnios (tvarios) raidos keliu.

Galimas rengiamo bendrojo plano koncepcijos sprendinių įgyvendinimo neigiamas poveikis yra sinerginio pobūdžio, susijęs su regiono socialinės ir ekonominės plėtros tendencijomis. Siekiant sumažinti galimas neigiamas bendrojo plano koncepcijos sprendinių pasekmes aplinkai ar jų išvengti, tikslinga vadovautis aplinkos apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais plėtojant ūkinę veiklą, teritorinę veiklą vystyti remiantis bendrojo plano koncepcijoje įvardintais teritorijos naudojimo tipais.

Bendrojo plano įgyvendinimas pareikalaus prisitaikymo prie neigiamų pasekmių, tačiau bendrojo plano sprendiniai gali ir privalo turėti rizikų įveikimo priemones reikšmingoms neigiamoms pasekmėms aplinkai išvengti, sumažinti ar kompensuoti.

Kompensavimo priemonės:

- Nauji statiniai savo įvaizdžiu turi susilieti su kraštovaizdžiu organiškai jo nedarkant ir sukuriant vientisą peizažą.
- Esami paviršiniai vandens telkiniai ne tik išlaikomi, bet taip pat ––– formuojamos juos juosiančios želdynų teritorijos ir tikslingai gerinamos sąlygos pagal teritorijoje stebėtų saugomų rūšių poreikius, taip sudarant sąlygas tolimesniam esamų radaviečių gyvavimui ne tik prie paviršinių vandens telkinių.
- Želdynų tvarkymo srityje yra tikslinga skatinti vietinių (Lietuvai būdingų) augalų sodinimą.
- Visoje planuojamoje teritorijoje tikslinga gausinti teritorijas, apželdintas kokybiškais želdiniais, įveisti miškus, miškingas teritorijas.
- Želdynų, kuriuose yra saugomų rūšių radavietės, tvarkyba turi būti derinama su paukščių gyvenimo ciklais. Triukšminga veikla turėtų būti ribojama perėjimo ir jauniklių vedimo laikotarpiu.
- Diegiamos tvarios paviršinio vandens sistemos (lietaus vandens surinkimo, nukreipimo ir sugerdinimo sistemos) panaudojant gamtines priemones (augalus, dirvožemį, architektūrinę teritorijos išvystymo koncepciją papildančius dirbtinius vandens kanalus lietaus vandens surinkimui ir gerdinimui į gruntą ir pan.). Formuojamos teritorijos leidžiančios vandeniui susigerti iškart šalia kietųjų dangų, didinamas medžių ir (ar) krūmų skaičius. Ypatingas dėmesys turi būti skirtas lietaus vandens surinkimui ir nuvedimui nuo kietųjų dangų ten, kur vyks autotransporto eismas, plėtojant „žaliąją infrastruktūrą“.
- Statybų procesai turi būti organizuojamai taip, kad nedarytų įtakos paviršiniams vandens telkiniams ir juose esančiai augalijai bei gyvūnijai.
- Vykdant statybos darbus darbai turi būti derinami su paukščių gyvenimo ciklais. Triukšminga veikla turėtų būti ribojama perėjimo ir jauniklių vedimo laikotarpiu. Augimvietės turi būti apsaugomos jas atitveriant ir apsaugant nuo statybos laikotarpiu vykdomų veiklų.
- Planuojamoje teritorijoje ir jos prieigose turi būti numatyta tinkama susisiekimo sistema, ypatingą dėmesį kreipiant į galimybes judėti pėsčiomis, dviračiu, viešuoju transportu.
- Bendrovėse, paslaugų įmonėse turi būti diegiamos aplinkosauginės priemonės, pažangios technologijos.
- Visuomenė turi būti informuojama apie įgyvendinamus bendrojo plano sprendinius, turi būti plėtojamas gyventojų ekologinis švietimas, skatinamas ekologinis sąmoningumas.
- Kompensavimo priemonių sąrašas nėra baigtinis ir jis gali būti nuolat papildomas ir išplečiamas, pavyzdžiui konkretizuojant bendrojo plano sprendinius.

9 SUNKUMAI SU KURIAIS SUSIDURTA ATLIEKANT STRATEGINĮ PASEKMIŲ APLINKAI VERTINIMĄ

Bendrojo plano strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaita parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos vyriausybės patvirtintu „Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašu“, bendrojo plano rengimo metu parengtu strateginio pasekmių aplinkai vertinimo apimties nustatymo dokumentu ir bendrojo plano esamos būklės analizės metu surinktais duomenimis. Atliekant strateginį pasekmių aplinkai vertinimą, pagrindiniai sunkumai kyla dėl objektyvaus galimo reikšmingo poveikio įvertinimo – poveikis aplinkai priklauso nuo technologinių, organizacinių sprendimų (pvz. statybų metu), kurie vykdant statybas tinkamu metu, taikant kompensacines priemones būtų tik trumpalaikiai ir t.t. Tai yra poveikis kinta atsižvelgiant į

prevencines ir kompensacines priemones, kurios detalizuotinos objektų techniniuose projektuose. Tačiau bendrojo plano rengėjų nuomone, šie sunkumai nėra esminiai ir neturi ženklios įtakos atlikto SPAV kokybei ir rezultatams.

10 GALIMOS REIKŠMINGOS PASEKMĖS APLINKAI

10.1 INFORMACIJA APIE PASEKMIŲ VERTINIMO ATLIKIMĄ

Strateginis pasekmių aplinkai vertinimas atliekamas vadovaujantis Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Dėl planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo (Žin. 2004. Nr. 130-4650; nauja redakcija Nr. 1467, paskelbta TAR 2014-12-30, i.k. 2014-20928).

Bendrojo plano konceptualūs sprendiniai vertinami parengtų „Galimų reikšmingų pasekmių vertinimo lentelių“ pagalba. Šis metodas pagrįstas sprendinių išskaidymu į sudedamąsias dalis ir kiekvienos dalies įvertinimu 5 ir 6 skyriuose apžvelgtais aspektais taip:

- sprendimai darys reikšmingą teigiamą įtaką (žymima +);
- sprendimai darys reikšmingą neigiamą įtaką (žymima –);
- sprendimai nedarys jokios įtakos (žymima 0);
- sprendimų galima įtaka nežinoma (žymima ?).

Sudarant „Galimų reikšmingų pasekmių vertinimo lentelę“ buvo nuspręsta apjungti (ir atskirai nenagrinėti) pasekmių pobūdžius, kurie įvertinus plano lygmenį ir mastelį neturi aiškių ar reikšmingų skiriamųjų požymių. T.y. vertinimo metu trumpalaikės pasekmės buvo prilygintos laikinoms pasekmėms, ilgalaikės pasekmės buvo prilygintos vidutinės trukmės ir nuolatinėms, kaupiamosioms ir sąveikaujančioms pasekmėms.

Poveikio pobūdis (tiesioginis arba netiesioginis) aprašomas galimų reikšmingų pasekmių vertinimo lentelės skiltyje „paaiškinimai/numatomų pasekmių aprašymas“.

10.2 GALIMŲ REIKŠMINGŲ PASEKMIŲ VERTINIMO LENTELĖS

5 lentelė. I-os alternatyvos galimų reikšmingų pasekmių vertinimo lentelė

I-OS ALTERNATYVOS NAGRINĖJIMAS	**Pasekmių pobūdis**	**Gamtinei aplinkai (biologinei įvairovei, gyvūnijai, augalijai, dirvožemiui, vandeniui, orui, klimatui), saugomoms teritorijoms ir kraštovaizdžiui**	**Teritorijos vystymo darnai**			**Materialiajam turtui, kultūros paveldui (įskaitant architektūrinį ir archeologinį paveldą)**	**Paaiškinimai/numatomų pasekmių aprašymas**
			Visuomenei ir jos sveikatai	Socialinei aplinkai	Ekonominiam vystymuisi		
1	2	3	4	5	6	7	8
Teritorijų urbanizavimas	trumpalaikis (laikinas)	0	-	0	+	0	Tiesioginės trumpalaikės neigiamos pasekmės susijusios su plėtros teritorijų įsisavinimo metu vykdomais darbais. Statybų laikotarpiu galima padidėjusi aplinkos tarša. Netiesioginės trumpalaikės teigiamos pasekmės susijusios su statybų ir įrengimo metu sukuriamomis darbo vietomis.
	ilgalaikis (nuolatinis)	+/-	-	+	+	+	Siūlomi urbanizacijos reglamentai ir teritorijos išplanavimas sąlygoja racionalų žemės naudojimą, privatiems investuotojams aiškius gyvenimo ir veiklos organizavimo principus bei geras prielaidas savivaldybės, valstybės ir privačių struktūrų bendradarbiavimui. Neigiamos ilgalaikės pasekmės tikėtinos dėl maksimaliai išnaudojamų teritorijų urbanizavimo reglamentų, taip mažinant darnios gamtinės aplinkos elementų plėtros galimybes, ko pasekoje gali būti nepakankamai eliminuotas urbanizacijos pasekmių poveikis visuomenės sveikatai.
Kelių infrastruktūros pokyčiai	trumpalaikis (laikinas)	-	-	0	+	0	Tiesioginės trumpalaikės neigiamos pasekmės susijusios su plėtros teritorijų įsisavinimo metu - statybų laikotarpiu- galima aplinkos tarša, triukšmu. Netiesioginės trumpalaikės teigiamos pasekmės susijusios su statybų ir įrengimo metu sukuriamomis darbo vietomis.

I-OS ALTERNATYVOS NAGRINĖJIMAS	Pasekmių pobūdis	Gamtinei aplinkai (biologinei įvairovei, gyvūnijai, augalijai, dirvožemiui, vandeniui, orui, klimatui), saugomoms teritorijoms ir kraštovaizdžiui	Teritorijos vystymo darnai			Materialiajam turtui, kultūros paveldui (įskaitant architektūrinį ir archeologinį paveldą)	Paaiškinimai/numatomų pasekmių aprašymas
			Visuomenei ir jos sveikatai	Socialinei aplinkai	Ekonominiam vystymuisi		
	ilgalaikis (nuolatinis)	+	+	+	+	+	Siūlomų įsisavinti teritorijų kiekis, padėtis, nekuriant nereikalingos ir neefektyvios perteklinės infrastruktūros, leis kiek įmanoma efektyviau panaudoti esamą susisiekimo infrastruktūrą. Tokiu būdu bendrojo plano įgyvendinimas lems ilgalaikes teigiamas pasekmes socialinei aplinkai (pagerinant socialinės infrastruktūros objektų pasiekiamumą), ekonominiam vystymuisi (pagerinant susisiekimą įvairiomis transporto priemonėmis, sutrumpinant kasdienių kelionių laiką) ir materialiajam turtui (esant optimaliai susisiekimo sistemai, turimi finansiniai pajėgumai gali būti tinkamai panaudoti šiai sistemai plėtoti ir prižiūrėti – tiesiant naujus ir remontuojant esamus kelius bei gatves, įrengiant apšvietimą, pėsčiųjų ir dviračių takus), aplinkai (poveikis aplinkai nėra agresyvus, reikalauja minimalaus žemės poreikio, leidžia prisitaikyti prie gamtinės aplinkos, nesukuria papildomos taršos, nes sudaromos prielaidos viešajam transportui funkcionuoti).
Želdynų tvarkymas ir vystymas	trumpalaikis (laikinas)	+/-	-	0	0	0	Įgyvendinami sprendiniai gali sukelti nežymių neigiamų pasekmių - triukšmas, dulkės dėl statybos darbų.
	ilgalaikis (nuolatinis)	+	+	+	+	+	Ilgalaikėje perspektyvoje bendrojo plano sprendiniai sukurs teigiamas pasekmes - gamtos, kraštovaizdžio teritorijos bus tinkamai tvarkomos ir naudojamos; tinkamai tvarkoma gamtinė aplinka tiesiogiai prisidės prie visuomenės sveikatos ir gerovės formavimo, gamtinės aplinkos išsaugojimo. Teigiamas pasekmes patirs materialusis turtas.

I-OS ALTERNATYVOS NAGRINĖJIMAS	Pasekmių pobūdis	Gamtinei aplinkai (biologinei įvairovei, gyvūnijai, augalijai, dirvožemiui, vandeniui, orui, klimatui), saugomoms teritorijoms ir kraštovaizdžiui	Teritorijos vystymo darnai			Materialiajam turtui, kultūros paveldui (įskaitant architektūrinį ir archeologinį paveldą)	Paaiškinimai/numatomų pasekmių aprašymas
			Visuomenei ir jos sveikatai	Socialinei aplinkai	Ekonominiam vystymuisi		
Rekreacinės infrastruktūros plėtra	trumpalaikis (laikinas)	-	-	0	+	0	Tiesioginės trumpalaikės neigiamos pasekmės susijusios su plėtros teritorijų įsisavinimo metu vykdomais darbais. Statybų laikotarpiu galima padidėjusi aplinkos tarša. Netiesioginės trumpalaikės teigiamos pasekmės susijusios su statybų ir įrengimo metu sukuriamomis darbo vietomis.
	ilgalaikis (nuolatinis)	-	+	+	+	+	Šia alternatyva numatoma rekreacinių teritorijų kiekybinio plėtojimo kryptis, intensyvesnė plėtra prisidės prie rekreacinių teritorijų potencialo augimo, o šių teritorijų išvystymas taip pat sąlygos didesnį susidomėjimą šalia esančiu gamtos ir kultūros paveldu, skatins jų priežiūrą ir pritaikymą turizmui, pritrauks didesnius visuomenės srautus, didins socialinės infrastruktūros išvystymo potencialą, gerins ekonominę padėtį tiek lokaliu, tiek rajono mastu. Visa tai turėtų sukelti ilgalaikes tiesiogines ir netiesiogines teigiamas pasekmes nagrinėjamais aspektais, tačiau dėl didesnių, sunkiau prognozuojamų ir valdomų lankytojų srautų galimos neigiamos pasekmės gamtinei aplinkai. Dėl nepagrįstai didesnės rekreacinių teritorijų planuojamoje teritorijoje plėtros tikėtinas mažesnis teigiamas poveikis.
Inžinerinės infrastruktūros plėtra	trumpalaikis (laikinas)	-	-	0	+	0	Tiesioginės trumpalaikės neigiamos pasekmės susijusios su plėtros teritorijų įsisavinimo metu vykdomais darbais. Statybų laikotarpiu galima padidėjusi aplinkos tarša. Netiesioginės trumpalaikės teigiamos pasekmės susijusios su statybų ir įrengimo metu sukuriamomis darbo vietomis.

I-OS ALTERNATYVOS NAGRINĖJIMAS	Pasekmių pobūdis	Gamtinei aplinkai (biologinei įvairovei, gyvūnijai, augalijai, dirvožemiui, vandeniui, orui, klimatui), saugomoms teritorijoms ir kraštovaizdžiui	Teritorijos vystymo darnai			Materialiajam turtui, kultūros paveldui (įskaitant architektūrinį ir archeologinį paveldą)	Paaiškinimai/numatomų pasekmių aprašymas
			Visuomenei ir jos sveikatai	Socialinei aplinkai	Ekonominiam vystymuisi		
	ilgalaikis (nuolatinis)	+	+	+	+	+	Siūlomų įsisavinti teritorijų kiekis ir padėtis sąlygoja optimalią inžinerinės infrastruktūros plėtrą ir tai sukels ilgalaikes teigiamas pasekmes socialinei aplinkai (pagerinant socialinės infrastruktūros objektų aprūpinimą inžinerine infrastruktūra), ekonominiam vystymuisi (inžinerinės infrastruktūros įrengimui reikia mažiau lėšų, taip pat būtų patiriami mažesni nuostoliai juos eksploatuojant) ir materialiajam turtui (esant optimaliai inžinerinei infrastruktūrai, turimi finansiniai pajėgumai gali būti tinkamai panaudoti šiai sistemai plėtoti ir prižiūrėti – tiesiant naujus ir remontuojant esamus inžinerinius tinklus bei įrenginius), aplinkai (poveikis aplinkai nėra agresyvus, reikalauja minimalaus žemės poreikio, leidžia prisitaikyti prie gamtinės aplinkos, nesukuria papildomos taršos) ir visuomenei (poveikis gyvenimo kokybei, gerovės kūrimas).
Socialinės infrastruktūros plėtra	trumpalaikis (laikinas)	0	0	0	0	0	Kadangi bendrojo plano sprendiniuose orientuojamasi į socialinių paslaugų plėtrą esant poreikiui suformuotoje urbanizuotoje teritorijoje, todėl trumpalaikių pasekmių, tiek teigiamų, tiek neigiamų, nenumatoma.
	ilgalaikis (nuolatinis)	0	+	+	+	+	Socialinių paslaugų prieinamumas ir kokybė ilgalaikėje perspektyvoje tiesiogiai teigiamai veiktų visuomenę, socialinę aplinką, sukurtų prielaidas teigiamiems pokyčiams ekonomikos sektoriuje.
Ekonominės infrastruktūros plėtra	trumpalaikis (laikinas)	-	-	0	+	0	Tiesioginės trumpalaikės neigiamos pasekmės susijusios su plėtros teritorijų įsisavinimo metu vykdomais darbais. Statybų laikotarpiu galima padidėjusi aplinkos tarša. Netiesioginės trumpalaikės teigiamos pasekmės susijusios su statybų ir įrengimo metu

I-OS ALTERNATYVOS NAGRINĖJIMAS	**Pasekmių pobūdis**	**Gamtinei aplinkai (biologinei įvairovei, gyvūnijai, augalijai, dirvožemiui, vandeniui, orui, klimatui), saugomoms teritorijoms ir kraštovaizdžiui**	**Teritorijos vystymo darnai**			**Materialiajam turtui, kultūros paveldui (įskaitant architektūrinį ir archeologinį paveldą)**	**Paaiškinimai/numatomų pasekmių aprašymas**
			Visuomenei ir jos sveikatai	Socialinei aplinkai	Ekonominiam vystymuisi		
							sukuriamomis darbo vietomis.
	ilgalaikis (nuolatinis)	+	+	0	+	+	Šioje alternatyvoje siūlomas intensyvesnis urbanizacijos lygis sukuria prielaidas pritraukti didesnes verslo investicijas ir vystyti ekonomines veiklas. Tai sukels tiesiogines ir netiesiogines ilgalaikes teigiamas pasekmes ekonominiam vystymuisi ir materialiajam turtui.

6 lentelė. II-os alternatyvos galimų reikšmingų pasekmių vertinimo lentelė

II-OS ALTERNATYVOS NAGRINĖJIMAS	**Pasekmių pobūdis**	**Gamtinei aplinkai (biologinei įvairovei, gyvūnijai, augalijai, dirvožemiui, vandeniui, orui, klimatui), saugomoms teritorijoms ir kraštovaizdžiui**	**Teritorijos vystymo darnai**			**Materialiajam turtui, kultūros paveldui (įskaitant architektūrinį ir archeologinį paveldą)**	**Paaiškinimai/numatomų pasekmių aprašymas**
			Visuomenei ir jos sveikatai	Socialinei aplinkai	Ekonominiam vystymuisi		

II-OS ALTERNATYVOS NAGRINĖJIMAS	**Pasekmių pobūdis**	**Gamtinei aplinkai (biologinei įvairovei, gyvūnijai, augalijai, dirvožemiui, vandeniui, orui, klimatui), saugomoms teritorijoms ir kraštovaizdžiui**	**Teritorijos vystymo darnai**			**Materialiajam turtui, kultūros paveldui (įskaitant architektūrinį ir archeologinį paveldą)**	**Paaiškinimai/numatomų pasekmių aprašymas**
			Visuomenei ir jos sveikatai	Socialinei aplinkai	Ekonominiam vystymuisi		
1	2	3	4	5	6	7	8
Teritorijų urbanizavimas	trumpalaikis (laikinas)	0	0	0	+	0	Tiesioginės trumpalaikės neigiamos pasekmės susijusios su plėtros teritorijų įsisavinimo metu vykdomais darbais. Statybų laikotarpiu galima padidėjusi aplinkos tarša. Netiesioginės trumpalaikės teigiamos pasekmės susijusios su statybų ir įrengimo metu sukuriamomis darbo vietomis.
	ilgalaikis (nuolatinis)	+	+	+	+	+	Siūlomi urbanizacijos reglamentai ir teritorijos išplanavimas sąlygoja racionalų žemės naudojimą, privatiems investuotojams aiškius gyvenimo ir veiklos organizavimo principus bei geras prielaidas savivaldybės, valstybės ir privačių struktūrų bendradarbiavimui. Neigiamų ilgalaikių pasekmių nenumatoma, kadangi teritorijų urbanizavimo reglamentai numato galimybę išnaudoti neužstatytas teritorijas pagal poreikį kitoms reikmėms, didinant teritorijos vystymo darną ir mažinant urbanizacijos pasekmių poveikį visuomenės sveikatai, netoliese esančioms saugomoms teritorijoms.
Kelių infrastruktūros pokyčiai	trumpalaikis (laikinas)	-	-	0	+	0	Tiesioginės trumpalaikės neigiamos pasekmės susijusios su plėtros teritorijų įsisavinimo metu - statybų laikotarpiu - galima aplinkos tarša, triukšmu. Netiesioginės trumpalaikės teigiamos pasekmės susijusios su statybų ir įrengimo metu sukuriamomis darbo vietomis, gerėjančiu teritorijų pasiekiamumu.
	ilgalaikis (nuolatinis)	+	+	+	+	+	Siūlomų įsisavinti teritorijų kiekis, padėtis, nekuriant nereikalingos ir neefektyvios perteklinės infrastruktūros, leis kiek įmanoma efektyviau panaudoti esamą susisiekimo infrastruktūrą. Tokiu būdu

II-OS ALTERNATYVOS NAGRINĖJIMAS	**Pasekmių pobūdis**	**Gamtinei aplinkai (biologinei įvairovei, gyvūnijai, augalijai, dirvožemiui, vandeniui, orui, klimatui), saugomoms teritorijoms ir kraštovaizdžiui**	**Teritorijos vystymo darnai**			**Materialiajam turtui, kultūros paveldui (įskaitant architektūrinį ir archeologinį paveldą)**	**Paaiškinimai/numatomų pasekmių aprašymas**
			Visuomenei ir jos sveikatai	Socialinei aplinkai	Ekonominiam vystymuisi		
							bendrojo plano lems ilgalaikes teigiamas pasekmes socialinei aplinkai (pagerinant socialinės infrastruktūros objektų pasiekiamumą), ekonominiam vystymuisi (pagerinant susisiekimą įvairiomis transporto priemonėmis, sutrumpinant kasdienių kelionių laiką) ir materialiajam turtui (esant optimaliai susisiekimo sistemai, turimi finansiniai pajėgumai gali būti tinkamai panaudoti šiai sistemai plėtoti ir prižiūrėti – tiesiant naujus ir remontuojant esamus kelius bei gatves, įrengiant apšvietimą, pėsčiųjų ir dviračių takus), aplinkai (poveikis aplinkai nėra agresyvus, reikalauja minimalaus žemės poreikio, leidžia prisitaikyti prie gamtinės aplinkos, nesukuria papildomos taršos, nes sudaromos prielaidos viešajam transportui funkcionuoti).
Želdynų tvarkymas ir vystymas	trumpalaikis (laikinas)	+/-	-	0	0	0	Įgyvendinami sprendiniai gali sukelti nežymių neigiamų pasekmių - triukšmas, dulkės dėl statybos darbų.
	ilgalaikis (nuolatinis)	+	+	+	+	+	Ilgalaikėje perspektyvoje bendrojo plano sprendiniai sukurs teigiamas pasekmes - gamtos, kraštovaizdžio teritorijos bus tinkamai tvarkomos ir naudojamos; tinkamai tvarkoma gamtinė aplinka tiesiogiai prisidės prie visuomenės sveikatos ir gerovės formavimo, gamtinės aplinkos išsaugojimo. Teigiamas pasekmes patirs materialusis turtas.
Rekreacinės infrastruktūros plėtra	trumpalaikis (laikinas)	-	-	0	+	0	Tiesioginės trumpalaikės neigiamos pasekmės susijusios su plėtros teritorijų įsisavinimo metu vykdomais darbais. Statybų laikotarpiu galima padidėjusi aplinkos tarša. Netiesioginės trumpalaikės teigiamos pasekmės susijusios su statybų ir įrengimo metu

II-OS ALTERNATYVOS NAGRINĖJIMAS	**Pasekmių pobūdis**	**Gamtinei aplinkai (biologinei įvairovei, gyvūnijai, augalijai, dirvožemiui, vandeniui, orui, klimatui), saugomoms teritorijoms ir kraštovaizdžiui**	**Teritorijos vystymo darnai**			**Materialiajam turtui, kultūros paveldui (įskaitant architektūrinį ir archeologinį paveldą)**	**Paaiškinimai/numatomų pasekmių aprašymas**
			Visuomenei ir jos sveikatai	Socialinei aplinkai	Ekonominiam vystymuisi		
							sukuriamomis darbo vietomis.
	ilgalaikis (nuolatinis)	+	+	+	+	+	Šia alternatyva numatoma kokybiškų paslaugų teikimu pagrįsta rekreacinių teritorijų vystymo kryptis, subalansuota plėtra prisidės tiek prie rekreacinių teritorijų potencialo augimo, tiek prie gamtinės aplinkos išsaugojimo ir palaikymo. Šių teritorijų išvystymas taip pat sąlygos susidomėjimą šalia esančiu gamtos ir kultūros paveldu, skatins jų priežiūrą ir pritaikymą turizmui, gerins ekonominę padėtį tiek lokaliu, tiek rajono mastu. Visa tai turėtų sukelti ilgalaikes tiesiogines ir netiesiogines teigiamas pasekmes visais nagrinėjamais aspektais.
Inžinerinės infrastruktūros plėtra	trumpalaikis (laikinas)	-	-	0	+	0	Tiesioginės trumpalaikės neigiamos pasekmės susijusios su plėtros teritorijų įsisavinimo metu vykdomais darbais. Statybų laikotarpiu galima padidėjusi aplinkos tarša. Netiesioginės trumpalaikės teigiamos pasekmės susijusios su statybų ir įrengimo metu sukuriamomis darbo vietomis.
	ilgalaikis (nuolatinis)	+	+	+	+	+	Siūlomų įsisavinti teritorijų kiekis ir padėtis sąlygoja optimalią inžinerinės infrastruktūros plėtrą ir tai sukels ilgalaikes teigiamas pasekmes socialinei aplinkai (pagerinant socialinės infrastruktūros objektų aprūpinimą inžinerine infrastruktūra), ekonominiam vystymuisi (inžinerinės infrastruktūros įrengimui reikia mažiau lėšų, taip pat būtų patiriami mažesni nuostoliai juos eksploatuojant) ir materialiajam turtui (esant optimaliai inžinerinei infrastruktūrai, turimi finansiniai pajėgumai gali būti tinkamai panaudoti šiai

II-OS ALTERNATYVOS NAGRINĖJIMAS	**Pasekmių pobūdis**	**Gamtinei aplinkai (biologinei įvairovei, gyvūnijai, augalijai, dirvožemiui, vandeniui, orui, klimatui), saugomoms teritorijoms ir kraštovaizdžiui**	**Teritorijos vystymo darnai**			**Materialiajam turtui, kultūros paveldui (įskaitant architektūrinį ir archeologinį paveldą)**	**Paaiškinimai/numatomų pasekmių aprašymas**
			Visuomenei ir jos sveikatai	Socialinei aplinkai	Ekonominiam vystymuisi		
							sistemai plėtoti ir prižiūrėti – tiesiant naujus ir remontuojant esamus inžinerinius tinklus bei įrenginius), aplinkai (poveikis aplinkai nėra agresyvus, reikalauja minimalaus žemės poreikio, leidžia prisitaikyti prie gamtinės aplinkos, nesukuria papildomos taršos) ir visuomenei (poveikis gyvenimo kokybei, gerovės kūrimas).
Socialinės infrastruktūros plėtra	trumpalaikis (laikinas)	0	0	0	0	0	Kadangi bendrojo plano sprendiniuose orientuojamasi į socialinių paslaugų plėtrą esant poreikiui suformuotoje urbanizuotoje teritorijoje, todėl trumpalaikių pasekmių, tiek teigiamų, tiek neigiamų, nenumatoma.
	ilgalaikis (nuolatinis)	0	+	+	+	+	Socialinių paslaugų prieinamumas ir kokybė ilgalaikėje perspektyvoje tiesiogiai teigiamai veiktų visuomenę, socialinę aplinką, sukurtų prielaidas teigiamiems pokyčiams ekonomikos sektoriuje.
Ekonominės infrastruktūros plėtra	trumpalaikis (laikinas)	-	-	0	+	0	Tiesioginės trumpalaikės neigiamos pasekmės susijusios su plėtros teritorijų įsisavinimo metu vykdomais darbais. Statybų laikotarpiu galima padidėjusi aplinkos tarša. Netiesioginės trumpalaikės teigiamos pasekmės susijusios su statybų ir įrengimo metu sukuriamomis darbo vietomis.
	ilgalaikis (nuolatinis)	+	+	+	+	+	Šioje alternatyvoje siūlomas mažesnis urbanizacijos lygis ir mažesnis užstatymo intensyvumas teritorijoms sukuria kokybinei plėtrai ekonomiškai pagrįstas prielaidas pritraukti verslo investicijas, kas sukels teigiamas ilgalaikes pasekmes gamtinei aplinkai ir teritorijos vystymo darnai, teigiamos pasekmės taip pat numatomos ir ekonominiam vystymuisi bei materialiajam turtui.

10.3 APIBENDRINIMAS - PRIEŽASTYS, DĖL KURIŲ PASIRINKTOS SVARSTYTOS PLANO ALTERNATYVOS

Alternatyvių koncepcijų galimų reikšmingų pasekmių vertinimo pagal galimų reikšmingų pasekmių aplinkai vertinimo lenteles (žr. 5 ir 6 lenteles) rezultatų suvestinė:

7 lentelė. Alternatyvų vertinimo rezultatai

Pasekmių pobūdis		Viso:	I alternatyva	II alternatyva
Teigiamas	trumpalaikės (laikinos)		6	6
	ilgalaikės (nuolatinės)		31	34
Neigiamas	trumpalaikės (laikinos)		11	10
	ilgalaikės (nuolatinės)		2	0

Galimų reikšmingų pasekmių vertinimo lentelės pagalba atlikus kiekvienos iš bendrojo plano koncepcijos alternatyvų vertinimą, nustatyta, kad:

- Trumpalaikėje perspektyvoje abi alternatyvos turės panašiai teigiamų pasekmių.
- Tiek trumpalaikėje, tiek ilgalaikėje perspektyvoje daugiau neigiamo pobūdžio pasekmių turės I alternatyva.
- Ilgalaikėje perspektyvoje II alternatyva palankesnė tiek metarialiajam turtui, tiek gamtinei aplinkai ir teritorijos vystymo darnai.

Šio strateginio pasekmių aplinkai vertinimo apimtyje siūloma pasirinkti II-ąją koncepcijos alternatyvą.

11 NUMATYTŲ TAIKYTI STEBĖSENOS PRIEMONIŲ APRAŠYMAS

Aprašas numato, kad planų ir programų įgyvendinimo pasekmių aplinkai stebėsena vykdoma valstybiniu, savivaldybių ir ūkio subjektų lygmeniu Lietuvos Respublikos aplinkos monitoringo įstatymo nustatyta tvarka, kad būtų laiku nustatytos nenumatytos neigiamos pasekmės aplinkai ir imtasi tinkamų veiksmų susidariusiai padėčiai ištaisyti.

Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų sprendinių įgyvendinimo stebėsena vykdoma vadovaujantis LR aplinkos ministro 2014 m. sausio 7 d. įsakymu Nr. D1-21, „Dėl kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų sprendinių įgyvendinimo stebėsenos turinio ir stebėsenos atlikimo tvarkos aprašu“.

Pagrindinis dėmesys vykdant bendrojo plano stebėseną turėtų būti kreipiamas į dirvožemio, oro, požeminio bei paviršinio vandens kokybinius pokyčius. Taip pat turėtų būti stebimi darnaus vystimosi aspektų pokyčiai bei poveikį patirsiančios aplinkos komponentų kokybės ir kiekybės pokyčiai. Savivaldybės dalies bendrųjų planų stebėtini rodikliai yra pateikti Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų sprendinių įgyvendinimo stebėsenos turinio ir stebėsenos atlikimo tvarkos aprašo 4 priede.

Vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų sprendinių įgyvendinimo stebėsenos ataskaitos rengiamos kas metus ir ne rečiau kaip kas 2 metus viešinamos planavimo organizatoriaus tinklalapyje.

SANTRAUKA

Trakų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo urbanistinio prioriteto 97 kraštovaizdžio tvarkymo zonos vietovės lygmens bendrojo plano strateginis pasekmių aplinkai vertinimas atliekamas bendrųjų sprendinių formavimo stadijoje. Šio vertinimo tikslas – nustatyti, apibūdinti ir įvertinti galimas reikšmingas Trakų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo urbanistinio prioriteto 97 kraštovaizdžio tvarkymo zonos vietovės lygmens bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo pasekmes aplinkai; užtikrinti, kad bus konsultuojamasi su atsakingomis už aplinkos apsaugą valstybės ir savivaldybių institucijomis, įstaigomis ir visuomene; užtikrinti, kad Trakų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo urbanistinio prioriteto 97 kraštovaizdžio tvarkymo zonos vietovės lygmens bendrojo plano organizatorius turės išsamią informaciją apie galimas reikšmingas plano įgyvendinimo pasekmes aplinkai ir atsižvelgs į ją.

Trakų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo urbanistinio prioriteto 97 kraštovaizdžio tvarkymo zonos vietovės lygmens bendrojo plano strateginis pasekmių aplinkai vertinimas atliekamas remiantis LR Vyriausybės nutarimu Dėl planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo (Žin. 2004. Nr. 130-4650; nauja redakcija Nr. 1467, paskelbta TAR 2014-12-30, i.k. 2014-20928).

Trakų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo urbanistinio prioriteto 97 kraštovaizdžio tvarkymo zonos vietovės lygmens bendrojo plano koncepcija ir jos alternatyvos formuojamos vadovaujantis tarptautinių, nacionalinių, savivaldybės dokumentų nuostatomis ir esamos būklės įvertinimo išvadomis. Iškeltiems tikslams pasiekti bendrojo plano koncepcijoje suformuotos 2 alternatyvos. I alternatyvos atveju orientuojamasi į didesnę urbanizuojamų teritorijų plėtrą, siekiant maksimaliai įgyvendinti leistinus užstatymo reglamentus. II alternatyvos atveju, įvertinus teritorijoje numatomos veiklos mastus, socialinį ekonominį gyvybingumą, infrastruktūros išvystymo galimybes, siekiama reglamentuoto kompaktiško užstatymo ir gamtinės aplinkos balanso.

Aplinkos būklės apžvalga atlikta remiantis Trakų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo urbanistinio prioriteto 97 kraštovaizdžio tvarkymo zonos vietovės lygmens bendrojo plano esamos būklės analize ir Planuojamos teritorijos užstatymo poveikio Trakų istoriniame nacionaliniame parke (TINP) esančioms saugomoms vertybėms kompleksinio vertinimo rezultatais. Plėtra, kuri įvyktų įgyvendinus bendrojo plano sprendinius, visais bendrais visuomenei (ne atskiriems jos individams) svarbiais socialiniais, ekonominiais, finansiniais, gyvenamosios aplinkos ir kitais aspektais yra naudinga ir lemianti ilgalaikes teigiamas pasekmes, jos nevykdant esamos būklės pokyčių nebūtų arba tolimoje perspektyvoje jie būtų neigiami.

Vertinant Trakų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo urbanistinio prioriteto 97 kraštovaizdžio tvarkymo zonos vietovės lygmens bendrojo plano sprendinių pasekmes aplinkai, buvo palyginti I ir II koncepcijos alternatyvų sprendiniai, galimų pasekmių gamtinei, socialinei ir ekonominei aplinkai vertinimas atliktas 10.2 skyriuje, o apibendrinimas pateikiamas 10.3 skyriuje.

Buvo vertinamas galimas koncepcijos poveikis lyginant I-os ir II-os alternatyvos bendruosius sprendinius šiems aplinkos komponentams: gamtinei aplinkai (biologinei įvairovei, gyvūnijai, augalijai, aplinkos kokybei - dirvožemiui, vandeniui, orui, klimatui), gamtos paveldui ir kraštovaizdžiui, visuomenei ir jos sveikatai, socialinei aplinkai, ekonominiam vystymuisi, materialiajam turtui ir kultūros paveldui. Tiek trumpalaikėje, tiek ilgalaikėje perspektyvoje daugiau teigiamo pobūdžio pasekmių turės II alternatyva. o daugiau neigiamo pobūdžio pasekmių turės I alternatyva.

Vertinimo sunkumai kilo dėl objektyvaus galimo reikšmingo poveikio įvertinimo – poveikis aplinkai priklauso nuo technologinių, organizacinių sprendimų (pvz. statybų metu), kurie vykdant statybas tinkamu metu, taikant kompensacines priemones būtų tik trumpalaikiai ir t.t. Bendrojo plano rengėjų nuomone, šie sunkumai nėra esminiai ir neturi ženklios įtakos atlikto SPAV kokybei ir rezultatams, todėl kad atitinkamos veiklos, pagal jų galimą atlikti poveikį yra nustatomos atitinkamais teisės aktais bei prieš jas įgyvendinant, tokioms veikloms numatomos atitinkamos procedūros (žr. Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymą (Žin., 1996, Nr. 82-1965; 2000, Nr. 39-1092; 2005, Nr. 84-3105; TAR, 2017-07-05, Nr. 2017-11562; 2022-12-08, Nr. 2022-25031) ir jo pakeitimus).

PRIEDAI (PATEIKIAMI ATSKIRAIS DOKUMENTAIS)

Priedas Nr. 1. Bendrųjų sprendinių formavimo stadijos aiškinamasis raštas

Priedas Nr. 2. Teritorijos vystymo koncepcijos ir URBO teritorijų vystymo koncepcijos brėžiniai (pirma alternatyva) M 1:5000

Priedas Nr. 3. Teritorijos vystymo koncepcijos ir URBO teritorijų vystymo koncepcijos brėžiniai (antra alternatyva) M 1:5000

Priedas Nr. 4. Planuojamos teritorijos užstatymo poveikio Trakų istoriniame nacionaliniame parke (TINP) esančioms saugomoms vertybėms kompleksinio vertinimo aiškinamasis raštas

Priedas Nr. 5. Geologinių–hidrogeologinių pokyčių, susijusių su planuojamu teritorijos užstatymu Trakų istoriniame nacionaliniame parke, vertinimo ataskaita